

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DOMÁCÍ NÁSILÍ NA OKRESE ČESKÝ KRUMLOV

Autor práce: Markéta Císařová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Katedra: Katedra společenských věd

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Vlastnoruční podpis autora bakalářské práce

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu bakalářské práce prof. PhDr. Emanuelu Peckovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Úvod.....	6
1. Domácí násilí.....	8
1.1. Domácí násilí a jeho právní úprava	9
1.2. Definice domácího násilí	10
1.3. Typické znaky domácího násilí	11
1.4. Pohled veřejnosti na domácí násilí	12
1.5. Příčiny domácího násilí z odborného hlediska	14
1.6. Dynamika domácího násilí	15
1.7. Oběti domácího násilí	17
1.7.1. Syndrom týrané ženy / osoby.....	17
1.7.2. Naučená bezmoc	18
1.7.3. Stockholmský syndrom.....	19
1.8. Pachatelé domácího násilí;.....	20
1.9. Shrnutí.....	22
2. Okres Český Krumlov.....	23
2.1. Okres Český Krumlov.....	23
2.2. Územní společenství	24
2.3. Shrnutí.....	26
3. Výskyt domácího násilí na okrese Český Krumlov	27
3.1. Kriminalita na okrese Český Krumlov	27
3.2. Domácí násilí na okrese Český Krumlov.....	28
3.3. Shrnutí.....	35
4. Formy a projevy domácího násilí.....	36
4.1. Charakteristika základních forem domácího násilí.....	37
4.2. Stalking / Pronásledování („Ex-partner stalking“)	41
4.3. Shrnutí.....	42
5. Možnosti řešení domácího násilí	43
5.1. Preventivní řešení.....	43
5.2. Represivní řešení.....	44
5.2.1. Trestná činnost spojená s domácím násilím	44
5.2.2. Trestní řízení soudní	46
5.3. Shrnutí.....	48
Závěr.....	50

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
ABSTRAKT.....	55
ABSTRACT	56

Úvod

V posledních letech se o problému domácího násilí hovoří více než dříve a v tisku a médiích čas od času slyšíme o hrozivých případech, kdy jeden z partnerů napadá a týrá toho druhého.

Není podstatné, zda týraným partnerem je muž či žena. Pro mnohé z nás je to nepochopitelné a ptáme se: „Jak může člověk svého partnera bít a ubližovat mu tím nejhorsím způsobem?“

Rozhodla jsem se věnovat tomuto tématu ve své bakalářské práci. Konkrétně se v ní zaměřím na domácí násilí na okrese Český Krumlov.

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala nejen z toho důvodu, že pocházím z okresu Český Krumlov, ale také proto, že po ukončení studia na VŠERS uvažuji jako o svém budoucím povolání o práci policistky. Je tedy pravděpodobné, že se budu s případy domácího násilí při své práci setkávat.

Rozhodla jsem se zmapovat situaci v této oblasti, za využití informací policie, intervenčního centra a okresního soudu. Tyto složky představují základní osu interdisciplinární spolupráce při řešení případů domácího násilí preventivní cestou.

První část této práce je zaměřena na výklad základních pojmů, které se vztahují k domácímu násilí, zmiňuje přístup veřejnosti k tomuto problému a zároveň přináší odborné teorie o příčinách domácího násilí. Snaží se také vysvětlit specifické rysy domácího násilí, jeho obětí a pachatelů.

Protože se zaměřuji na specifickou územní oblast, druhá část bakalářské práce charakterizuje okres Český Krumlov a krátce se zmiňuje o územním společenství a proměnách společnosti.

Třetí část pojednává o kriminalitě typické pro okres Český Krumlov. Dále zde popisují spolupráci tří složek, které se podílejí na procesu ochrany obětí. Jedná se o Policii ČR, intervenční centrum a soud. Zároveň jsou zde uvedeny konkrétní výsledky jejich činností.

Čtvrtá část popisuje základní formy a projevy domácího násilí doplněné o kazuistiku konkrétních případů řešených policií na okrese Český Krumlov. Krátce se zmiňuje také o ex-partner stalkingu, který se velice často vyskytuje po ukončení vztahu, ve kterém docházelo k domácímu násilí.

Poslední, pátá část bakalářské práce nastiňuje možnosti řešení případů domácího násilí preventivní či represivní cestou. V rámci represivního řešení případů domácího násilí jsou prezentovány tresty uložené Okresním soudem v Českém Krumlově v rámci trestního řízení.

Cílem této bakalářské práce je zjistit četnost výskytu domácího násilí na okrese Český Krumlov za pomoci dostupných policejních a soudních materiálů, které jsou doplněny poskytnutými informacemi intervenčního centra.

Většina statistických údajů poskytuje informace o počtu vykázaných osob ze společné domácnosti, případně navazujících předběžných opatřeních, která vykázání prodlužují. Nicméně je to pouze preventivní způsob řešení problému a nemělo by nahrazovat potrestání pachatele. Proto, aby byl přehled úplný, doplnila jsem svoji práci o tresty, které byly v rámci trestního řízení pachatelům domácího násilí uloženy Okresním soudem v Českém Krumlově.

Ve své bakalářské práci čerpám z odborné literatury, internetových portálů a zpráv dostupných v médiích. Konkrétní výsledky byly získány z dokumentů a materiálů Intervenčního centra v Českých Budějovicích, Policie ČR Správa Jihočeského kraje a Okresního soudu v Českém Krumlově.

Pravdou je, že vyšetřované případy domácího násilí na Českokrumlovsku bychom mohli spočítat na prstech jedné ruky, což dokazují i uváděné statistiky. Bylo by ale pošetilé si myslet, že tento problém se tomuto regionu vyhýbá. Určitým vodítkem by tak mohla být čísla prezentovaná Intervenčním centrem České Budějovice, která zaznamenávají každoroční nárůst uživatelů jeho služeb. Velkým nebezpečím domácího násilí je právě jeho vysoká latence a o spoustě případů se z různých důvodů veřejnost nikdy nedozví.

1. Domácí násilí

Velkou zásluhu na otevření a publicitě problému domácího násilí v České republice je nutno připisat občanskému sdružení Bílý kruh bezpečí, které se začalo specializovat na pomoc obětem trestných činů. První poradna byla otevřena 19. listopadu 1991 v Praze. Aktivity Bílého kruhu bezpečí jsou postaveny na dobrovolné spolupráci odborníků z řad psychologů, právníků, sociálních pracovníků, policistů a lékařů.¹

Šedivá² říká, že o domácím násilí jako o naléhavém problému, který vyžaduje specifické řešení, se v České republice začalo hovořit v letech 1996 – 1997. Od té doby se stala dostupnějšími místa pomoci lidem, jichž se domácí násilí bezprostředně týká. Především se jedná o celostátní nonstop DONA linku, azylové domy a poradenské služby. Velkým úspěchem byl vznik Aliance proti domácímu násilí v roce 2002, která zpracovala návrh zákona na ochranu před domácím násilím.

Dnem 1. června 2004 se stala účinnou novela trestního zákona, která zavedla novou skutkovou podstatu „§ 215a Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“.

Autorka také dále upozorňuje, že významným stádiem v tomto období celonárodního rozhodování se stala realizace projektu „Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí v Ostravě“, která potvrdila omezenost a limity právního prostředí. Důvodů pro změnu legislativy bylo možno najít hned několik. Společnost si uvědomila, že domácí násilí je problém velice specifický. Autorka doplňuje, že většina legislativních opatření, která nám garantuje stát, je založena na předpokladu násilí mezi cizími lidmi. K domácímu násilí ale dochází mezi osobami blízkými a těm stát garantuje právo na soukromí. Proto bylo nezbytné jasně určit, co stát nebude ve sféře rodiny tolerovat a bude mu umožněno zasáhnout. Dalším závažným důvodem pro změnění legislativy bylo přijetí faktu, že bez pomoci zvenčí nemá ani ohrožená, ani násilná osoba šanci domácí násilí zastavit. Jako třetí důvod si uveďme nebezpečí, které spočívá ve stupňování intenzity jednotlivých incidentů. Šedivá navíc upozorňuje na fakt, že jednotlivě incidenty nemusí dosahovat prahu trestné činnosti

¹ KULÍŠKOVÁ, K. *K problematice obětí trestných činů a k výsledkům výzkumu obětí v České republice : sborník příspěvků z konference*. Praha, 1999, s. 43.

² ŠEDIVÁ, M. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni : model Bílého kruhu bezpečí ověřený pilotním projektem v Ostravě v letech 2003-2004*. Praha, 2005, s. 1 – 2.

a ohrožená osoba tak musí vyčkat, dokud nenastanou vážnější důsledky, aby policie mohla zakročit.

1.1. Domácí násilí a jeho právní úprava

Jak již bylo zmíněno výše, prvním krokem pro ochranu obětí domácího násilí bylo zavedení nové skutkové podstaty trestného činu „Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“.

Dne 14. března 2006 byl u nás přijat zákon č. 135/2006 Sb.³, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím s účinností od 1. ledna 2007. Část první tohoto zákona přinesla změny zákona o Policii České republiky. Konkrétně pak zavádí „oprávnění rozhodnout o vykázaní ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj.“. Podstatou změny tohoto zákona je umožnění zásahu státu do vztahu osob, mezi nimiž dochází k domácímu násilí. Způsob zásahu spočívá ve vykázaní násilné osoby z obydlí na dobu 10 dnů, a to i bez souhlasu ohrožené osoby. Během těchto 10 dnů má ohrožená osoba možnost si bez psychického či fyzického nátlaku násilné osoby celou svoji situaci promyslet a uspořádat si své záležitosti.

Zákonem na ochranu před domácím násilím byla ustanovena intervenční centra, která představují specializovaná pracoviště poskytující ohroženým osobám základní pomoc v oblasti sociálně právní, psychologické a organizační. V případě uplatnění vykázaní násilné osoby ze společné domácnosti je policie povinna uvědomit příslušné intervenční centrum. Tomu je zákonem stanovena povinnost kontaktovat ohroženou osobu s nabídkou pomoci.

Na intervenční centra a policii dále navazuje změna občanského soudního řádu, která nově umožňuje vydat na návrh ohrožené osoby předběžné opatření, které prodlužuje vykázaní násilné osoby.

„Efektivní postup předpokládá vzájemnou součinnost, spolupráci a informovanost mezi subjekty zúčastněnými na pomoci osobám ohroženým domácím násilím.“⁴

³ Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.

⁴ ŠEDIVÁ, M., et al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. Praha, 2007, s. 7.

1.2. Definice domácího násilí

V každém partnerském či manželském vztahu může docházet k nejrůznějším incidentům, hádkám a sporům. Ne všechny lze ale označit jako domácí násilí. Je nesmírně důležité umět rozlišit běžné rodinné hádky a neshody od skutečného domácího násilí. U domácího násilí jde o snahu uplatnit svou moc a kontrolu nad jiným člověkem. Tato moc je uplatňována prostřednictvím fyzického, psychického, ekonomického a jiného násilí.

„V případě konfliktu, hádky či dokonce rvačky je postavení stran rovné nebo se střídá. To není domácí násilí. Domácí násilí naopak rovné postavení likviduje, vytváří jasné dělení rolí na osobu násilnou, kontrolující, a na osobu ohroženou, závislou.“⁵

Původní definice domácího násilí hovořila o tomto problému jako o násilí probíhajícím v rodině, kde za násilnou osobu byl za každých okolností považován muž a za osobu ohroženou výhradně žena. Dnes již víme, že násilnou osobou mohou být i ženy a osobou ohroženou se může stát prakticky kdokoliv z rodiny - manželka, manžel, dítě, prarodiče, rodiče.

Kazuistika:

Muž z Kaplicka již několik let týrá svou přítelkyni, její dceru a dokonce i svou dceru, které s ním žijí v jedné domácnosti. Pokaždé, když se vrátí domů v podnapilém stavu, což je čím dál častěji, bije ženu do těla a ramen, hrubě jí nadává, rozbíjí společné vybavení a zařízení bytu. Dále jí odpírá jídlo, zakazuje spotřebovávat elektřinu. Na důkaz toho zhasíná světla, vypíná kamna, zakazuje pouštět a využívat vodu v domácnosti. V jednom případě dokonce po družce hodil kuchyňský nůž, kterému se žena naštěstí vyhnula.⁶

Dnes se pod pojmem **domácí násilí** rozumí opakované násilné jednání nebo opakované vyhrožování násilným jednáním, v jehož důsledku dochází nebo hrozí, že dojde k nebezpečnému útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti mezi osobami, které jsou či byly spolu v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu

⁵ Leták Intervenčního centra.

⁶ *Ženy našly odvahu postavit se mužům* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/jihocesky/ceskykrumlov/10089.html>.

a žijí ve společně obývaném bytě nebo domě. V násilném vztahu můžeme jasně identifikovat osobu násilnou a osobu ohroženou.⁷

V souladu s interními předpisy Policejního prezidia ČR⁸ se za **násilnou osobu** považuje osoba, která ohrožuje jinou osobu (ohroženou osobu) na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a společně s ohroženou osobou obývá byt nebo dům, popřípadě jsou či byly spolu s ohroženou osobou v intimním, rodinném či jiném obdobném vztahu. **Ohroženou osobou** se potom rozumí osoba, proti které směřuje domácí násilí ze strany násilné osoby. Jedná se většinou o osobu, která společně s násilnou osobou obývá dům nebo byt, popřípadě je nebo byla s násilnou osobou v intimním vztahu. **Společným obydlím** se míní byt, dům nebo jiný objekt, jehož prostor násilná a ohrožená osoba obývají společně. Vyžaduje se jen faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti. (Právním titulem společného bydlení může být vlastnictví nemovitosti, nájemní či podnájemní vztah, ale i faktické společné bydlení na základě rodinných i jiných vztahů.)

1.3. Typické znaky domácího násilí

Dle výše zmíněného interního předpisu Policejního prezidia ČR⁹ se typickými znaky domácího násilí rozumí:

- a) **opakovanost** – jde o jednání, které má svůj vývoj, k jeho projevům dochází opakovaně, často i po velice dlouhou dobu; domácí násilí není ojedinělý a jednorázový incident, byť se závažnými následky
- b) **postupný nárůst intenzity** – domácí násilí začíná zpravidla psychickým násilím, spojeným např. s ekonomickým násilím, slovními útoky, později se přidává fyzické násilí; útoky jsou zpočátku vedeny proti svobodě a lidské důstojnosti, posléze proti zdraví, a mohou vyústit v útoky proti životu
- c) **jasné role** – k násilí dochází mezi blízkými osobami, kde lze rozlišit roli násilné a ohrožené osoby, jejich vzájemné postavení je nerovné a role se v průběhu incidentů nemění
- d) **páchání násilí v soukromí** – k násilí dochází zpravidla beze svědků, nejčastěji v soukromí společného obydlí, ale i na jiných místech, např. chata,

⁷ VOŇKOVÁ, J. *Metodický rámeček práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. Praha, 2007, s. 37.

⁸ ZPPP č. 200/2008, o provádění vykazání.

⁹ ZPPP č. 200/2008, o provádění vykazání.

hotel apod.; jednotlivé útoky zapadající do schématu domácího násilí se však mohou vyskytnout i na veřejnosti.

Aby byl incident vyhodnocen jako domácí násilí, musí splňovat do určité míry výše popsané znaky.

Čírtková¹⁰ upozorňuje, že s případem domácího násilí se můžeme setkat v kterémkoli stádiu jeho rozvoje a pro potřeby profesionálů, kteří se setkávají s jednotlivými případy, byly vytvořeny metody a orientační vodítka, která pomáhají diagnostikovat a odhadnout možné riziko ohrožení. Pro Českou republiku byla Bílým kruhem bezpečí adaptována metoda SARA DN. V praxi lze tuto metodu používat po proškolení. Jejím základem je sada patnácti otázek, které se snaží zjistit u násilné osoby chování v soukromí i na veřejnosti, u ohrožené osoby zjišťuje její zranitelnost. Jsou-li přítomny dva nebo více rizikových faktorů zvýšeného rizika, je ohrožení oběti velmi vážné.

Tuto metodu používají příslušníci Policie České republiky, kteří přijíždějí k jednotlivým incidentům a musejí se na místě rychle rozhodnout, zda se jedná o běžnou partnerskou hádku, nebo o domácí násilí. Za pomoci série otázek metody SARA DN vyhodnotí situaci a rozhodnou o dalších opatřeních.

1.4. Pohled veřejnosti na domácí násilí

Od přiznání si problému domácího násilí uplynulo již několik desetiletí, během nichž bylo provedeno mnoho průzkumů a státy přijaly četná legislativní opatření na pomoc obětem. Přesto v naší společnosti stále přetrvává řada mýtů o příčinách domácího násilí. Zde je několik nejznámějších mýtů, se kterými se můžeme setkat:

- Domácí násilí je soukromá záležitost, do které by se okolí nemělo míchat. Partneři si mají své problémy řešit sami. - Násilí není a nemůže být nikdy soukromou záležitostí. Každý člověk má právo na ochranu své důstojnosti, zdraví a života kdekoli se nachází, ať už je to na veřejnosti či v soukromí.¹¹

- Domácího násilí se dopouštějí jen nevzdělaní lidé z nízkých společenských vrstev. - Dojem, že se násilí týká jen určitých vrstev, vznikl zřejmě proto, že v některých skupinách společnosti se násilí utajuje více než v jiných.¹² S tímto

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 111 – 112.

¹¹ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 43.

¹² VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 19.

souhlasí i Konrád¹³, který vysvětluje, že domácí násilí páchané vzdělanými pachateli je sofistikovanější, a proto je dokazování a vyšetřování těchto případů daleko obtížnější.

- Příčinou domácího násilí je „špatná“ reakce oběti na počátky násilí. Domácí násilí existuje proto, že si to oběť nechá líbit. - Tato úvaha hledá příčinu v oběti, která není schopná si s násilím poradit. Čírtková¹⁴ varuje, že teoretické, praktické i morální důsledky této pozice jsou bez nadsázky katastrofální.

- Mýtus o typickém pachateli a typické oběti. Čírtková¹⁵ vysvětluje, že v laické veřejnosti je zakořeněná představa, že domácího násilí se dopouští pouze nenormální, duševně nápadná či dokonce chorá individua. Oběti se pak podle veřejnosti mohou stát pouze pasivní, závislé a nesamostatné „puťky“, které si vše nechají líbit.

Většina těchto mýtů hledá paradoxně vinu v oběti a omlouvá tak chování násilné osoby. Na jejich obhajobu lze ovšem říci, že bez bližšího zkoumání problematiky domácího násilí, je pro obyčejné lidi velice těžké pochopit, proč oběť zůstává s pachatelem, když jí je schopen tak moc ubližovat.

Díky práci pomáhajících organizací se ale povědomí veřejnosti pomalu začíná měnit a lidé si začínají uvědomovat, že domácí násilí představuje pro společnost velký problém.

V červenci roku 2006 proběhl druhý sociologický reprezentativní výzkum agentury STEM pro Bílý kruh bezpečí¹⁶, který si kladl za cíl zjistit, jak se situace v české společnosti od roku 2001, změnila. V roce 2001 byl proveden první sociologický průzkum a od té doby uplynulých pět let by se dalo označit jako velmi aktivní období ve smyslu snahy o informovanost veřejnosti o problematice domácího násilí. Došlo ale i k řadě legislativních změn na ochranu obětí.

Podle výsledků uvedeného výzkumu bylo například zjištěno, že 97 % veřejnosti ví, nebo tuší, co pojem „domácí násilí“ znamená. 84 % respondentů považuje domácí násilí za společenský problém, se kterým by měl stát něco dělat, což můžeme označit jako velký úspěch, neboť v roce 2001 takto odpovědělo o 23 % méně lidí. Za další pokrok se dá považovat, že 80 % veřejnosti je přesvědčeno, že společnost nemůže

¹³ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 20.

¹⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 40.

¹⁵ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 44.

¹⁶ Reprezentativní výzkum 2006 – STEM [online]. [cit. 20. listopadu 2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/statistiky/reprezentativni-vyzkum-2006-stem/r93>>.

domácí násilí tolerovat, protože jej rodina sama nevyřeší (před pěti lety zastávalo stejný názor o 9 % méně lidí). Ale přesto si 4 z 5 dotázaných myslí, že pro okolí je těžké rozpoznat, jedná-li se o případ domácího násilí či běžnou rodinnou hádku.

I přes veškeré snahy o informování veřejnosti došlo k upevnění mýtu, že oběti domácího násilí se zpravidla stávají slabé a bojácné ženy, tzv. „puťky a bačkory“. Tento názor zastávají celé dvě třetiny respondentů, což je o 7 % více než v roce 2001. Každý druhý člověk ví o nějakém případě domácího násilí z doslechu a téměř čtvrtina dotázaných s ním má osobní zkušenost ať už jako oběť, násilník či svědek. Podpory veřejnosti se dočkala také legislativní opatření pro pomoc obětem domácího násilí.

Závěrem ale můžeme shrnout, že se podařilo upoutat pozornost veřejnosti směrem k problematice domácího násilí a pomalu, ale jistě si společnost začíná uvědomovat, že fenomén domácího násilí může potkat opravdu každého z nás. A proto je v zájmu každého, mít o něm dostatek informací a vědět, jak se při kontaktu s konkrétním případem zachovat. Nezbyvá než podporovat snahy pomáhajících organizací a kroky zákonodárců směrem k ochraně obětí.

1.5. Příčiny domácího násilí z odborného hlediska

V kapitole předešlé, jsme si nastínili názory veřejnosti na problematiku domácího násilí a v této kapitole bude stručně popsáno, jak se na příčiny domácího násilí dívá odborná literatura. Od dob „objevení“ problému domácího násilí začali odborníci hledat jeho příčiny a dodnes se jedná víceméně o stále otevřenou otázku. V současné době vedle sebe stojí tři teorie: psychologická, feministická a sociologická. Každá z teorií má své klady a zápory a čelí kritice svých odpůrců. Zde jsou jejich stručné charakteristiky, jak je popisuje Čírtková¹⁷:

- a) *Psychologický přístup vnímá domácí násilí jako problém individuální osobnosti, přesněji řečeno individuálního muže. Za příčiny tohoto násilného chování jsou totiž považovány různé poruchy osobnosti a její psychopatologie.*
- b) *Feministický přístup naopak zdůrazňuje jako příčiny domácího násilí rodové (genderové) nerovnosti. Z jejich dílny pochází i známá teorie „kola moci a kontroly“ (o této teorii bude pojednávat čtvrtá část této práce), která je dnes přijímána obecně i mimo vazby na feministické pozice.*
- c) *V sociologickém přístupu je kladen důraz na analýzu postavení a fungování rodiny v současné společnosti. Jako zdroje domácího násilí jsou hodnoceny*

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 41.

proměny rodiny, ochrana soukromí a také tlaky, kterým čelí partnerské soužití.

Je nutné poznamenat, že uvedené teorie mají každá své přednosti a své pravdy, ale při setkávání se a řešení konkrétních případů v praxi je stále nezbytné zjišťovat všechny souvislosti a uvažovat o různých možnostech. Měli bychom mít na paměti, že ochrana obětí a zamezení dalšího násilného jednání by mělo být vždy prioritou pro všechny, kteří s jednotlivými případy přijdou do styku. Čírtková¹⁸ v tomto ohledu mluví o integrujícím modelu, který kombinuje různé teorie a faktory, které mohou být příčinou domácího násilí - jedná se jak o společenské normy a předsudky, postavení a problémy rodin, reakce institucí na domácí násilí, vztahy uvnitř rodin, tak také psychologické vlastnosti obětí i násilníků.

Bednářová¹⁹ doplňuje, že domácí násilí bývá často spojováno s alkoholem, drogami a dalšími jevy. Alkohol a drogy podle autorky působí jako spouštěč násilí tam, kde jsou k násilí sklony. V důsledku abúzu návykových látek člověk ztrácí zábrany a opilost nebo drogové opojení mu později může sloužit jako alibi ospravedlňující násilné jednání. Bednářová zde také upozorňuje na vliv určitých negativních událostí v životě člověka, které mohou domácí násilí nastartovat. Zmiňuje zejména nemoc, nezaměstnanost, vysoké dluhy atp. Pod tíhou těchto událostí může člověk ztratit schopnost řešit problémy přijatelným způsobem a uchyluje se tak k agresi vůči svému partnerovi.

1.6. Dynamika domácího násilí

Jak již bylo řečeno, domácí násilí není jednorázový akt, ale jedná se dlouhodobé a opakované násilné jednání, které se vyznačuje postupným stupňováním agrese. Nejčastěji začíná agresí slovní neboli verbální, která se časem mění v agresi fyzickou. Velice zřídka se stává, že by se domácí násilí udrželo pouze v rovině verbální. Typický pro domácí násilí je také fakt, že násilný partner netýrá svou oběť neustále, ale jednotlivé incidenty se střídají s klidnými fázemi, kdy se situace „naoko“ ustálí a oběť získává mylnou představu, že všechno skončilo a už se to nikdy nebude opakovat. To také vysvětluje, proč oběť násilného partnera neopustí a zůstává ve vztahu mnohdy dlouhou dobu. Z tohoto poznatku vychází teorie cyklu násilí.

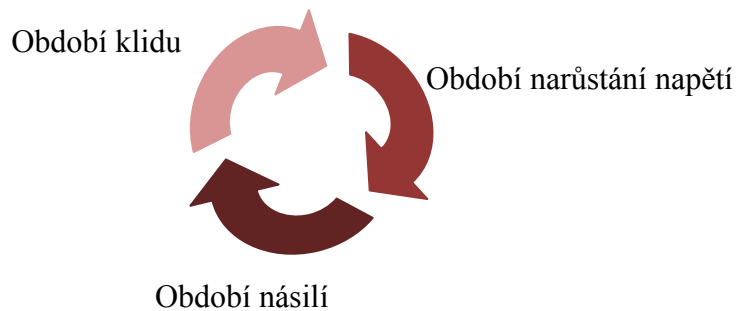
¹⁸ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 42.

¹⁹ BEDNÁŘOVÁ, Z., et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha, 2009, s. 25.

Cyklus domácího násilí²⁰ se skládá ze tří fází:

- 1) Fáze narůstání napětí – v této fázi může dojít k mírným incidentům (převážně jde o kritizování, nadávky, facky), u oběti se zvyšuje napětí a strach z možného násilí, snaží se odvrátit budoucí eskalaci násilí.*
- 2) Fáze násilí – tato fáze může trvat několik minut, ale také několik hodin. V jejím průběhu přerůstá napětí z předešlé fáze v otevřené násilí a může mít za následek vážná zranění, dokonce i smrt.*
- 3) Fáze „libánek“, klidu – celá situace se zklidní, násilník se oběti většinou omlouvá a slibuje, že se nic podobného nikdy nebude opakovat. Lituje svého chování. Někteří agresoři svalují vinu na oběť a slibují, že pokud se chování oběti zlepší, k násilnému incidentu už nedojde. Na počátku vztahu bývá zpravidla tato fáze nejdelší, postupem času se ale zkracuje.*

„Obr. 1: Cyklus domácího násilí“

Přestože se zdá být teorie cyklu násilí jasná, je nutné mít na zřeteli, že v každém vztahu, ve kterém dochází k domácímu násilí, je možné se setkat s různými variacemi cyklu. Teorie cyklu násilí pomáhá pochopit, jak se domácí násilí ve vztahu vyvíjí a jakými fázemi prochází. Každý takový vztah je jedinečný a proto se délky jednotlivých fází mohou vztah od vztahu lišit. S rostoucí intenzitou a frekvencí násilných incidentů se fáze mohou zkracovat. V některých případech může být dokonce určitá fáze přeskočena úplně.

²⁰ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 36 – 37.

1.7. Oběti domácího násilí

Jak již bylo řečeno, obětí domácího násilí se může stát jakýkoli člen rodiny či partnerského vztahu. Při provádění výše zmíněného sociologického výzkumu²¹ v roce 2006, uvedlo 13 % dotázaných, že se staly obětí domácího násilí. Podle odborníků můžeme považovat 13 % za spodní hranici a lze očekávat, že skutečný výskyt domácího násilí je vyšší. Bylo také zjištěno, že 45 % obětí má minimálně středoškolské vzdělání.

Konrád²² říká, že pro oběti domácího násilí je typické chování při vyšetřování, které se diametrálně odlišuje od obětí poškozených cizím pachatelem. Charakteristické je jejich rozporuplné postavení, kdy si na jednu stranu přejí, aby násilí skončilo, na druhou stranu ale nemají dost pevnou vůli a sebevědomí k potrestání pachatele. Autor dodává, že pokud se oběti po násilném incidentu rozhodnou vyhledat pomoc, svůj postoj mohou velmi rychle změnit. Stále se mylně domnívají, že se násilník napraví a mohou s ním začít nový lepší vztah bez násilí. Chtějí uvěřit, že už se násilí nebude nikdy opakovat. Často se stává, že jsou na svém násilném partnerovi finančně závislé a nedokážou si představit, jak by mohl jejich život fungovat bez něj.

Dřívější právní systém neznal pojem domácího násilí a tak byly veškeré incidenty řešeny jako jiné protiprávní skutky. I v případě, že oběť podala na násilného partnera trestní oznámení, často byl stíhán na svobodě a to zpravidla znamenalo, že oběť s ním nadále musela zůstat ve společné domácnosti. Oběti tak čelily strachu a vyhrožování ze strany partnera a tak se často stalo, že oběť nakonec stáhla svoje obvinění nebo změnila výpověď. Díky změně trestního zákona a zákona o Policii České republiky již může být násilník ze společného obydlí vykázán a oběti je tak dopřán čas, aby si mohla rozmyslet, jak bude dále postupovat a je jí poskytnuta náležitá právní, psychologická a sociální pomoc.

1.7.1. Syndrom týrané ženy / osoby

Domácí násilí zasahuje oběti v mnoha aspektech jejich života. Nejedná se pouze o zdravotní následky fyzického napadení. Domácí násilí ohrožuje jejich pracovní výkon, finanční a materiální zajištění, ale také snižuje její společenský status. Následky neustálého stresu a psychického vypětí popisuje syndrom týrané ženy.

²¹ Reprezentativní výzkum 2006 – STEM [online]. [cit. 20. listopadu 2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/statistiky/reprezentativni-vyzkum-2006-stem/r93>>.

²² KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 20-21.

Čírtková²³ vysvětluje, že termín „syndrom týrané ženy / osoby“ byl do odborné literatury zaveden Leonore Walkerovou a jsou pro něj typické následující projevy:

- *Setrvání v blízkosti agresora, útěky a opakované návraty k němu, podání a vzetí zpět trestního oznámení, strach z reakcí násilné osoby*
- *Rozsáhlé oslabení oběti ve fyzickém, psychickém, emocionálním a morálním ohledu (paralely na tzv. stockholmský syndrom a identifikaci s agresorem), iluze přetrvávajícího vztahu*
- *Nejasnost ohledně připsování zodpovědnosti za násilí (vyviňování násilníka, sebeobviňování, normalizace násilí ve vztahu)*
- *Stud ze zveřejnění, obavy o ztrátu dětí, sociální izolace*
- *Obavy ze ztráty sociálně ekonomické úrovně*

Čírtková²⁴ také vysvětluje, že termín „syndrom týrané ženy / osoby“ se začal používat z důvodu potřeby popsat specifické následky domácího násilí, se kterými se u obětí jiných trestných činů nesetkáváme. Jedná se zejména o přetrvávající vazbu k agresorovi, setrvávání ve vztahu s ním, zatajování příčin zranění a popírání viktimizace. Autorka doplňuje, že dnes má syndrom týrané ženy statut viktimizačního syndromu, který „pouze“ dokládá, že se určitá osoba stala obětí určitého druhu násilí a v jeho důsledku je její duševní stav a mentální pochody pozměněné (poškozené). Protože neexistuje jediný „správný“ profil týrané osoby, je nezbytné vždy důsledně popsat a charakterizovat konkrétní příznaky u konkrétního případu. Čírtková zároveň upozorňuje, že syndrom týrané ženy nevypovídá nic o efektivitě mentálních funkcí v ostatních oblastech života (např. vztah k dětem, výkon v zaměstnání).

1.7.2. Naučená bezmoc

V souvislosti s oběťmi domácího násilí, je nutné si něco říci o teorii naučené bezmoci, která se snaží vysvětlit, proč týrané ženy neodejdou z násilného vztahu a pomoc vyhledají až po velmi dlouhé době.

Vargová²⁵ vysvětluje, že teorie naučené bezmoci byla nejdříve zkoumána a popsána u zvířat, kdy byli psi upevňováni v postrojích, aby nemohli utéct a byli vystavováni slabým elektrickým šokům. Pak byli společně se psy, kteří předtím nebyli připoutáni postroji, zavřeni do skříňky, která byla rozdělena na dvě poloviny

²³ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 38 – 39.

²⁴ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 26 – 29.

²⁵ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 28 – 29.

s elektrickými mřížkami v podlaze. Psi, kteří nebyli v předešlých pokusech připoutáni, se ihned po elektrickém výboji snažili uniknout a poté přeskočili bariéru ve skřínce. Naopak psi, kteří byli předtím připoutáni, nebyli schopni najít únikovou cestu, lehli si na mřížku a zůstali. Díky těmto studiím bylo dokázáno, že předchozí učení může mít velký vliv na chování. Bylo také zjištěno, že čím dříve byla naučená bezmocnost psům vštípena, tím bylo obtížnější je znovu naučit svobodným a dobrovolným reakcím.

Bednářová²⁶ doplňuje, že naučená bezmocnost představuje výrazné snížení schopnosti oběti domácího násilí převzít vládu nad svým životem a samostatně se rozhodovat v běžných životních situacích. Oběť domácího násilí podle autorky zpravidla nemá žádnou moc násilí zastavit a každý její pokus končí nezdarem. Protože oběť nemá nad násilím žádnou kontrolu a jeho četnost ani intenzitu nemůže ovlivnit, stává se pasivní a na svoji situaci rezignuje. Oběť postupně ztrácí sebevědomí a začíná věřit, že neexistuje řešení a že jí nikdo nedokáže pomoci. Bednářová ale zároveň upozorňuje, že takovouto bezmoc nevykazují všechny oběti domácího násilí.

Tato teorie je myslím nesmírně důležitá i pro veřejnost, která často nechápe, proč ženy v násilném vztahu zůstávají a neodejdou. Možná i proto je pro okolí složité odhadnout, jedná-li se o domácí násilí či běžné partnerské neshody. Rozšířil se tak mýtus, že násilí v takovém vztahu nemůže být tak hrozné, když v něm žena i nadále zůstává, nebo že se jí dokonce takové násilí líbí. K pochopení zvláštní vzájemné vazby mezi partnery pomáhá i teorie Stockholmského syndromu.

1.7.3. Stockholmský syndrom

Bednářová²⁷ říká, že mezi sebedestruktivní reakce oběti jsou zařazovány takové reakce, které neodpovídají dané situaci a jsou z vnějšího pohledu nelogické a obtížně pochopitelné. Jednou z takových reakcí je chování oběti, které je označováno termínem Stockholmský syndrom. Tímto termínem jsou označovány dočasné projevy náklonnosti oběti vůči násilné osobě a vytvoření emocionální vazby oběti k násilníkovi.

Vargová²⁸ vysvětluje, že tento syndrom byl původně používán k vysvětlení emocionálního pouta vzájemné závislosti mezi zajatcem a únoscem. Toto pouto vzniká v případech, kdy jedna osoba záměrně ohrožuje život druhého člověka, své výhrůžky

²⁶ BEDNÁŘOVÁ, Z., et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha, 2009, s. 16.

²⁷ BEDNÁŘOVÁ, Z., et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha, 2009, s. 17.

²⁸ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 29 – 30.

ale neuskuteční. Úleva ze záchrany života pak v ohrožené osobě vyvolává silný pocit vděčnosti, ale zároveň také strachu. To znemožňuje ohrožené osobě (zajatci) projevit negativní emoce. Na Stockholmském syndromu je ale velmi zajímavá skutečnost, že vzniklé pouto nevymizí, ale naopak přetrvává, přestože už oběť není v ohrožení a je dokonce mimo dosah násilníka. Stockholmský syndrom vzniká tehdy, cítí-li se oběť ve velkém ohrožení, je izolována od vnějšího světa a je přesvědčená, že z její situace není úniku. Zároveň se k ní osoba, která ji drží v ohrožení, přechodně chová i laskavě.

Teorie stockholmského syndromu se stala součástí teorie syndromu týrané ženy a vysvětluje, proč týrané ženy v mnoha případech snáší násilí po velmi dlouhou dobu a násilný vztah neukončí.

1.8. Pachatelé domácího násilí;

Domácí násilí prochází celým sociodemografickým spektrem, to znamená, že není závislé na věku, vzdělání, profesi, ekonomické situaci, náboženském vyznání, národnosti, ani na jiných aspektech. Proto nelze jednoznačně popsat obraz pachatele domácího násilí. Pachatele domácího násilí lze jen obtížně kategorizovat, jde pouze rámcově popsat určité typy osob, které se domácího násilí dopouštějí.²⁹

Doposud se nepodařilo sestavit jednotnou typologii pachatelů domácího násilí. Je to možná proto, že odborníci mají možnost pracovat s pouhým zlomkem z nich. Dalším důvodem může být také to, že celý systém ochrany před domácím násilím soustředí veškerou svou pozornost na práci s oběťmi. Násilné osoby jsou ponechány stranou a záleží pouze na jejich dobrovolném rozhodnutí, zda vyhledají odbornou pomoc. Vytvoření klasifikace násilníků by zajisté mělo velký význam pro praxi, neboť by umožnila včas identifikovat možného pachatele nebo pro něj vytvořit například psychoterapii „na míru“. Přestože se jedná o stále otevřenou otázku, bylo vytvořeno několik typologií pachatelů domácího násilí.

Čírtková³⁰ zmiňuje typologii vytvořenou týmem vedeným Gottmanem, který upozornil na dva základní typy násilníků:

- *Typ 1 – instrumentální: vyznačuje se antisociálním založením, agresivitou a sociálním sadismem, což znamená, že uplatňování krutosti ve vztahu k partnerce není vázáno na sexuální vzrušení. V průběhu incidentu nereaguje tento typ zvýšením tělesného nabuzení. Bývá*

²⁹ BEDNÁŘOVÁ, Z., et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha, 2009, s. 24.

³⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 38 – 39.

problematický i mimo soukromou sféru, má totiž obecně zvýšený sklon k agresivnímu jednání. Násilné projevy se mohou proto objevovat i ve vztahu k vlastním rodičům, k autoritám atp.

- *Typ 2 – impulzivní: při explozích násilí je psychofyziologicky nabuzen, v průběhu incidentu je tedy jeho chování impulzivní, jedinec se špatně kontroluje. Impulzivní typ je dysforický (převládá u něj emocionálně nepříjemné naladění) a charakterizuje ho úzkostná vazba k partnerce, na níž je závislý. V ostatních sociálních kontaktech projevuje spíše pasivitu.*

Autorka zde vysvětluje, že popsané dva typy vykazují různě závažné stupně povahových zvláštností, a proto se v konkrétním případě připouští i diagnóza anomální či psychopatické osobnosti. Ve své knize dále doplňuje, že k oběma typům patří zhruba 50 % domácích násilníků. Zbývající polovina se prý řadí do kategorie „ostatní“. Jejich problematické chování se projevuje jen v partnerském vztahu, proto se jim říká též „family only“. Pro okolí a veřejnost jsou nenápadní a bez problémů zvládají své sociální role v zaměstnání, v širší rodině i na veřejnosti. Čírtková také upozorňuje na jednu zajímavou typologii pachatelů domácího násilí, která se v praxi ustálila, přestože nemá ani konkrétního autora ani empirické ověření. Její oblibu si vysvětluje tím, že pro praktiky profesí, kteří musejí pracovat s případy domácího násilí, je jednoduchá, užitečná a srozumitelná širokému okruhu odborníků z různých oborů. Umožňuje podle autorky řešit praktické otázky kolem domácího násilí, odhadnout míru rizika a naznačuje, jak by měla být zaměřena případná terapie násilníka. Tato typologie rozeznává následující typy násilných osob:

- *Osoba dvojí tváře bez výrazných příznaků psychopatologie, která produkuje problematické, násilné chování pouze ve svém soukromí, ve vztahu k blízké osobě (partnerce).*
- *Obecně násilná osoba, u které se vztahové násilí kombinuje s dalšími problematickými (antisociálními) sklony i mimo jadernou rodinu.*
- *Násilník, u kterého dominují problémy závislosti (alkoholismus, drogový abúzus, závislost na hracích automatech), s nimiž je domácí násilí úzce spojeno.*
- *Násilník s psychickou zátěží (tj. s výraznými symptomy poruch osobnosti).*

Podle Konráda³¹ je zpravidla pro pachatele domácího násilí typické narušené sebevědomí, snaha neustále kontrolovat a omezovat blízkou osobu. Také podle něj pachatelé dokáží špatně vyjádřit své city a udržují pouze povrchní vztahy. Pachatel zastává názor, že násilí je vhodný a správný způsob řešení konfliktů v partnerských a rodinných vztazích. Typickým chováním pachatelů je také bagatelizace problému a svalování viny na oběť, alkohol či ospravedlňování svého násilného jednání. Stejně jako oběť, i pachatel je na problematickém vztahu závislý a špatně se smíruje s případným odchodem partnera nebo blízké osoby. V takovém případě začne oběti slibovat, že se změní a násilí už se nikdy nebude opakovat. V opačném případě může ohrožené osobě vyhrožovat dalším násilím. Autor zastává názor, že významnou vlastností pachatelů trestných činů souvisejících s domácím násilím jsou jeho psychické dispozice a povahové rysy. Podle Konráda v zásadě platí, že bez psychické dispozice pachatele nedojde z jeho strany k užití masivnějšího násilí v rodině ani v případě existence dalších uváděných faktorů (jako jsou partnerské neshody, alkohol, žárlivost).

1.9. Shrnutí

První část bakalářské práce měla za úkol seznámit se základní definicí a pojmy užívanými v souvislosti s domácím násilím. Nastínila proces přijetí nové legislativy na ochranu obětí a popsala pohled veřejnosti i odborníků na problematiku domácího násilí. Snažila se také vysvětlit zvláštnosti a specifika, která jsou typická pro domácí násilí a odlišují ho tak od ostatního protiprávního jednání. To se projevuje zejména v chování obětí a jejich zvláštního emocionálního pouta k násilníkovi. Na pojednání o obětech navazuje kapitola o pachatelích domácího násilí a byly zde představeny základní typologie násilných osob, které se podařilo vytvořit. Přesto je ale důležité si uvědomit, že o pachatelích toho stále ještě víme podstatně méně než o obětech.

³¹ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 18 – 20.

2. Okres Český Krumlov

V druhé části této bakalářské práce se zaměřím na charakteristiku okresu Českého Krumlova a jeho obyvatelstva. Krátce se zmíním o historickém vývoji tohoto regionu, který měl nesporný dopad na jeho všestranný rozvoj. V další kapitole budou popsány i postupné proměny v systému rodin a myšlení společnosti.

2.1. Okres Český Krumlov

Okres Český Krumlov je typickým příhraničním okresem, rozkládajícím se v nejj jižnějším cípu České republiky. Státní hranice s Rakouskem je dlouhá 80 km. Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ)³² čítá celková rozloha okresu Český Krumlov 1 615 km² a je tedy třetím největším okresem v Jihočeském kraji a šestým největším v rámci celé České republiky. Okres se rozděluje na 2 správní obvody, Český Krumlov a Kaplice. Ve 46 obcích okresu žije téměř 62 tisíc obyvatel. Podle Českého statistického úřadu je nejméně lidnatým okresem Jihočeského kraje a patří k nejméně lidnatým okresům i v rámci celé České republiky. Věková struktura celého Jihočeského kraje je obdobná jako v celé České republice. Dlouhodobě nižší je zde úmrtnost a v posledních letech také porodnost. Od demografické struktury Jihočeského kraje se výrazněji odlišuje právě okres Český Krumlov. Je zde pestřejší národnostní složení, mladší věková struktura, nejvyšší hodnoty porodnosti a nejnižší úmrtnost. Na druhou stranu také každoročně vykazuje nejvyšší nezaměstnanost v kraji. Podrobnější informace i dlouhodobý vývoj v publikacích ČSÚ.³³

Dokument Jihočeského kraje³⁴ vysvětluje, že Českokrumlovsko patří k okresům, které nejvíce postihl poválečný vývoj v českých zemích. Jižní část našeho území byla po několik století obydlena především německým obyvatelstvem, které bylo ale v letech 1945 – 1947 odsunuto. V důsledku toho tak byla vylidněna velká oblast nejen v česko-rakouském, ale také v česko-německém pohraničí, kde nedošlo k následnému znovuosídlení. Dále říká, že v období studené války byly jižní Čechy považovány spíše za nárazníkové pásmo a bylo zde v tomto období rozmístěno množství vojenských

³² *Charakteristika okresu Český Krumlov* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z WWW: <http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_ck>.

³³ *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2009* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. ČSÚ. Dostupné z WWW: <[http://www2.czso.cz/x/edicniplan.nsf/t/7F004B1434/\\$File/31101109.pdf](http://www2.czso.cz/x/edicniplan.nsf/t/7F004B1434/$File/31101109.pdf)>.

³⁴ *Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z WWW: <http://partnerstvi.kraj-jihocesky.cz/storage/1205229740_sb_soc-eko-prof_01_zakl-charakt-jk.pdf>.

posádek. Proto byli obyvatelé žijící v těsném sousedství hranice vysídlení či přemístění a mnoho malých obcí bylo srovnáno se zemí. Během 90. let byly tyto vojenské posádky postupně rušeny. V důsledku toho však zanikly další pracovní příležitosti. Po roce 1990 se vytvořilo množství obcí s nízkým počtem obyvatel a omezenými ekonomickými možnostmi. To se zákonitě projevilo v přesunu obyvatelstva do městských oblastí. Přechod z centrálně plánované na tržní ekonomiku měl také vliv na jednotlivé regiony České republiky. Zejména změny, které vedly k utlumování či zastavení činnosti podniků, a s tím souvisejícímu snižování počtu pracovníků. V důsledku toho vznikly hospodářsky slabé a strukturálně postižené oblasti či celé regiony. V rámci Jihočeského kraje je takto klasifikován celý okres Český Krumlov.

Z hlediska celé České republiky však Českokrumlovsko zdaleka nepatří mezi zaostalé oblasti. Díky své historické unikátnosti a památkám je vyhledávaným turistickým regionem. Nabízí nejen kulturní památky, ale také krásnou přírodu.

2.2. Územní společenství

Musil³⁵ se ve své knize z 60. let 20. století zamýšlí nad městem jako územním společenstvím. Územní společenství podle něho můžeme vnímat jako něco víc, než jen pouhé území a jeho obyvatelstvo, ale jako složitou sociální strukturu, ve které můžeme nalézt všechny sociální vztahy. Chápe ho jako větší nebo menší sociální jednotku tvořenou obyvatelstvem žijícím na určitém území, ve kterém se odehrává většina jeho denního hospodářského, sociálního a kulturního života. Společné území je zde základem všech územních společenství a pocit pospolitosti nebo sounáležitosti je pak jeho psychologickým pojítkem. Podle autora je pocit pospolitosti kombinací různých druhů postojů, které jsou velmi složitě utvářeny. Rozlišuje pocit sounáležitosti (ztotožnění a kolektivní účasti) existující všude tam, kde mají lidé společné zájmy a rozvinutý skupinový život. Dále pocit sociální role, plnění určité funkce v místě, pocit, že člověk „patří někam“. S pocitem role je těsně spjat pocit závislosti, který zahrnuje jak fyzickou, tak i psychickou závislost na společenství, neboť obec je jakýmsi větším „domovem“. Autor upozorňuje, že tyto výše popsané pocity si lidé zřídka uvědomují a vystupují do popředí pouze při mimořádných událostech jako například při změně bydliště. Společenských projevů pocitu pospolitosti je celá řada. Jedním z nejdůležitějších znaků jsou nesporně lokální odchylky v řeči, které plní důležité

³⁵ MUSIL, J. *Sociologie soudobého města*. Praha, 1967, s. 210 - 213.

sociologické funkce odlišení skupiny navenek a její stmelování uvnitř. Podobné funkce plní i místní zvyky, tradice, pověry, oblékání a písně.

V průběhu času a rozvoje společnosti docházelo k proměnám v rodinách. Veselá³⁶ ve skriptech zpracovává časovou demografickou přímku, kde si všímá rozdílů ve funkcích rodiny v průběhu času. Například v 18. st. za Velké francouzské revoluce spočívala funkce rodiny v zajištění reprodukce, neboť panovala obava před zánikem lidstva v důsledku vysoké úmrtnosti. Období druhé světové války označuje za zlatý věk rodiny, kdy se rodina stává zdrojem osobního štěstí, jehož předpokladem je manželská láska. Pro toto období je typická také nízká rozvodovost. Pokud už k rozvodu došlo, bylo to z důvodu založení nové rodiny. Snoubenci vstupovali do manželství s cílem mít několik dětí. Ty se rodily většinou bezprostředně po sňatku. Bezdětnost byla nízká a nemanželské děti představovaly okrajový sociální jev. V sedmdesátých letech 20. století se znatelně změnilo demografické chování. Klesá sňatečnost a plodnost. Narůstá rozvodovost a roste počet neúplných rodin. Zvyšuje se počet manželství „bez papíru“ a roste bezdětnost.

Český statistický úřad³⁷ dokládá, že změněné politické, ekonomické a sociální podmínky se po roce 1989 odrazily ve změnách demografického chování zejména mladých lidí. Hlavními rysy těchto změn byl pokles sňatečnosti a porodnosti, neboť mladí lidé na jedné straně nacházeli oproti předchozím obdobím nové širší možnosti seberealizace, na druhou stranu došlo k omezení výhod, které zakládání rodin usnadňovaly. Pokles sňatečnosti se pak projevuje ve zvyšujícím se podílu dětí narozených mimo manželství. Projevuje se zde vyšší tolerance společnosti k soužití nesezdaných párů i k dětem narozeným neprovdaným matkám. Změna postoje mladých lidí k manželství se odráží ve složení obyvatelstva podle rodinného stavu. V populaci se zvyšuje podíl svobodných lidí a vzhledem k vysoké rozvodovosti i podíl rozvedených. Český statistický úřad zde ukazuje, že nejnížší podíl ženatého a vdaného obyvatelstva v rámci celého Jihočeského kraje byl ve správních obvodech Český Krumlov a Kaplice, kde na druhou stranu představovaly vysoké procento jak osoby rozvedené, tak svobodné. V průměru za roky 2001 – 2005 byla porodnost nejvyšší ve správních obvodech Kaplice, Český Krumlov, Týn nad Vltavou a Prachatice. Děti narozených svobodným matkám bylo nejvyšší procento v obvodu Český Krumlov

³⁶ VESELÁ, J. *Sociologie obcí a regionů*. Pardubice, 1998, s. 48.

³⁷ *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Jihočeského kraje 2000-2005* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z WWW:

< <http://www.cbudejovice.czso.cz/xc/edicniplan.nsf/p/13-3106-06>> .

a Kaplice, děti rozvedených matek tvořily nejvyšší podíl v obvodu Kaplice. Matky ve věku do 19 let byly v posledních 5 letech nejčastější na Kaplicku, Českokrumlovsku a Prachaticku. Matek starších 29 let bylo nejvíce na Českobudějovicku, Strakonicku, Tábořsku, Třeboňsku a Písecku.

Musil³⁸ říká, že postupné snížení autority rodičů nad dětmi a demokratizace vztahů mezi manžely se projevilo ve větší nezávislosti a svobodě žen a dětí. K přechodu k malé rodině podle autora přispěl nový způsob bydlení, omezovaná dětská práce, povinná školní docházka, klesající kojenecká úmrtnost a velká mobilita obyvatelstva. Ve většině průmyslově vyspělých zemích se zvolna zmenšovala průměrná velikost domácností hlavně v důsledku prodlužování lidského věku, přibývání domácností starých dvojic a jednotlivě žijících starých lidí. Zlepšující se hospodářské a bytové podmínky s sebou přinesly i stoupající tendence mladých lidí bydlet samostatně ještě před uzavřením sňatku. Změny vedoucí k demokratizaci rodiny jsou zapříčiněny zlepšováním ekonomického a sociálního postavení žen, politickým a sociálním zrovnoprávněním žen, zmenšováním vlivu náboženství, změna v životních hodnotách, zmenšení autority muže, důraz na osobní nezávislost a rovnoprávnost žen, zmenšování vlivu rodiny na děti a posilování jiných sociálních vlivů (škola, vrstevníci, televize).

2.3. Shrnutí

V druhé části byl charakterizován sociálně-demografický profil okresu Český Krumlov, který se značně odlišuje od celkového rázu Jihočeského kraje. Jak bude naznačeno v další části této bakalářské práce, zmíněné charakteristiky mohou mít vliv na nežádoucí chování obyvatelstva. Dále byly nastíněny sociologické proměny, které přispěly k demokratizaci vztahů v rodinách. Podle mého názoru měly tyto změny (emancipace žen, zrovnoprávnění žen a mužů, snížení autority mužů) vliv na otevření problému domácího násilí. Dříve se o něm hovořilo jako o záležitosti čistě rodinné, ale až feministické hnutí zabývající se životními podmínkami žen upozornilo na tento sociální problém a probudilo zájem veřejnosti.

³⁸ MUSIL, J. *Sociologie soudobého města*. Praha, 1967, s. 225 – 241.

3. Výskyt domácího násilí na okrese Český Krumlov

V této části bakalářské práce se zaměřím na výskyt domácího násilí na okrese Český Krumlov. Nejdříve popíši kriminalitu typickou pro tento okres. V předešlé části jsem charakterizovala okres Český Krumlov a jeho regionální sociálně-demografické aspekty, které podle kriminalistů výrazně ovlivňují chování obyvatelstva. To se může projevit ve zvýšené koncentraci rizikových forem chování jako např. páchaní trestné činnosti, vandalství, užívání návykových látek. V dalších kapitolách se pak zaměřím konkrétně na subjekty, které jsou ze zákona povinny spolupracovat při řešení případů domácí násilí. Jedná se o případy, kdy bylo využito institutu vykázání ze strany Policie České republiky.

3.1. Kriminalita na okrese Český Krumlov

Okres Český Krumlov je významnou turistickou a rekreační oblastí. Jak vyplývá z Koncepce prevence kriminality³⁹, největším problémem v tomto regionu jsou krádeže v různých objektech (chaty, restaurace, obchody). Jedná se jak o krádeže vloupáním, tak i krádeže prosté na odložených věcech. Z důvodu blízkosti státní hranice se policisté potýkají s problémem prostituce (pouliční i v nočních klubech). Mezi kriminálně nejzatíženější lokality patří zejména historická část města Český Krumlov a oblast v okolí vodní nádrže Lipno.

Na území okresního ředitelství Policie ČR Český Krumlov působí celkem 7 obvodních oddělení policie (OOP): Český Krumlov, Horní Planá, Kaplice, Křemže, Lipno nad Vltavou, Větrní a Vyšší Brod.

Jak vyplývá z výše zmíněného dokumentu, v celkovém pořadí jednotlivých obvodních oddělení v okrese Český Krumlov (dle součtu indexových pořadí z jednotlivých oblastí sledované trestné činnosti) je nejvíce zatížené obvodní oddělení Český Krumlov, Lipno nad Vltavou a Větrní. Nejméně zatížené obvodní oddělení z hlediska indexového přepočtu je Křemže.

Celý Jihočeský kraj je ve zmíněné Koncepci prevence kriminality z hlediska nápadu trestné činnosti hodnocen jako dlouhodobě klidný. V celorepublikovém srovnání zatíženosti trestnou činností se kraj umísťuje na 9. místě. Co se týče míry objasňenosti, je Jihočeský kraj na 4. místě. Na celkové trestné činnosti kraje se v roce 2007 nejvíce podílel okres České Budějovice a okres Tábor. V nápadu trestné činnosti

³⁹ *Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje 2009 - 2011* [online]. [cit. 12. ledna 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=9923&docType=&chnum=8>>.

v přepočtu na 1 000 obyvatel byly nejrizikovějšími okresy České Budějovice, Český Krumlov a Písek.

3.2. Domácí násilí na okrese Český Krumlov

Zákonem č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím, byl zaveden nový způsob řešení případů domácího násilí. Konkrétně se jednalo o institut vykázání, jehož použití vyžaduje spolupráci dalších subjektů.

Tento přístup k řešení domácího násilí lze obecně vyjádřit pomocí tří pilířů, které znázorňují propojení všech složek poskytujících pomoc a ochranu obětem domácího násilí:

- První pilíř = Policie ČR, která zasahuje na místě incidentu a po splnění zákonných podmínek uplatní vykázání.
- Druhý pilíř = Intervenční centrum nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí, zajišťující následnou psychologickou, sociální a právní pomoc ohroženým osobám a ochranu nezletilých osob.
- Třetí pilíř (fakultativní) = Soud, který rozhoduje o předběžném opatření na základě návrhu ohrožené osoby.

„Úspěšnost aplikace vykázání je podmíněna existencí zmíněných tří pilířů, kdy všechny složky, které jsou do nich včleněny, spolu musí navzájem spolupracovat a navenek fungovat jako jeden celek.“⁴⁰

Zde je nutné poznamenat, že zmíněný přístup k řešení má preventivní charakter a je stále na policii kvalifikovat jednání násilné osoby a přijmout patřičná opatření v případech, kdy došlo k protiprávnímu jednání (přestupek, trestný čin).

⁴⁰ PROKŮPKOVÁ, A. *Policie ČR, IC (OSPOD), soudy – tři pilíře pro realizaci pomoci obětem DN* [online]. [cit. 15. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/galerie-soubory-tri-pilire.aspx>>.

3.2.1. Policie ČR

Při řešení případů domácího násilí náleží klíčová role Policii ČR. Povinností policie je v takových případech zajistit bezpečí ohrožených osob, zastavit aktuální násilný incident, zvážit uplatnění institutu vykázání, případně stíhat pachatele.

„Vždy a v každém případě je povinností policisty perfektní zadokumentování incidentu.“⁴¹

Od 1. ledna 2007 může policista uplatnit **institut vykázání**. Jedná se o vykázání násilné osoby ze společného obydlí. Vykázání je upraveno zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České Republiky. V § 44 zmíněný zákon⁴² stanoví, že lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou, jakož i z jeho bezprostředního okolí. Dle zákona je policista oprávněn vykázat tuto osobu i v její nepřítomnosti. Vykázání trvá po dobu 10 dnů a uplatňuje se i bez souhlasu ohrožené osoby. Zákon dále stanoví povinnosti a práva vykázané a ohrožené osoby.

Během těchto 10 dnů je ohrožené osobě dána možnost rozmyslet si celou svoji situaci a vyhledat odbornou pomoc.

Pokynem policejního prezidenta⁴³ je stanoveno, že do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí zašle policista kopii úředního záznamu o vykázání:

- a) místně příslušnému intervenčnímu centru,
- b) soudu, který bude příslušný v případě podání návrhu na vydání předběžného opatření,
- c) místně příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí, pokud žijí ve společném obydlí s vykázanou a ohroženou osobou nezletilé osoby.

Je nutné si uvědomit, že vykázání je pouze preventivním opatřením k ochraně ohrožených osob a je ukládáno bez ohledu na případnou trestněprávní kvalifikaci jednání násilné osoby. Ta může být současně vyšetřována v rámci trestního řízení, nedosáhlo-li její jednání intenzity trestného činu, je prováděno přestupkové řízení.

⁴¹ *Domácí násilí: Operační pracoviště – postup Policie ČR při oznámení případů se znaky domácího násilí*. BKB, 2007.

⁴² Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

⁴³ ZPPP č. 200/2008, o provádění vykázání.

Všichni policisté projdou speciálním školením, v průběhu kterého se naučí, jak postupovat při zjištění případů se znaky domácího násilí.

V následujících tabulkách jsou uvedeny počty případů se znaky domácího násilí, které policisté na Českokrumlovsku **řešili a uzavřeli** v roce 2008 a 2009.

„Tab. 1: Případy domácího násilí v jednotlivých okresech Jihočeského kraje“⁴⁴

Okres	Počet případů v roce 2008	Počet případů v roce 2009
České Budějovice	5	9
Český Krumlov	4	4
Jindřichův Hradec	3	1
Písek	12	6
Prachatice	2	4
Strakonice	33	23
Tábor	6	5
Jihočeský kraj celkem	65	52

„Tab. 2: Případy domácího násilí řešené jednotlivými obvodními odděleními Policie ČR v okrese Český Krumlov“⁴⁵

Obvodní oddělení PČR	Počet případů v roce 2008	Počet případů v roce 2009
OOP Český Krumlov	2	0
OOP Horní Planá	0	0
OOP Kaplice	0	4
OOP Křemže	1	0
OOP Lipno n. Vltavou	0	0
OOP Větřní	0	0
OOP Vyšší Brod	1	0
Okres ČK celkem	4	4

Ve statistikách jsou zahrnuty přestupky, trestné činy i vykázání. Uplatněním vykázání není případ vyřešen, je proto nutné jednání násilné osoby kvalifikovat ať už jako přestupek nebo trestný čin.

⁴⁴ Materiály Policie ČR.

⁴⁵ Materiály Policie ČR.

Z uvedených tabulek je patrné, že okres Český Krumlov v rámci celého Jihočeského kraje řeší malé množství případů, které vykazují znaky domácího násilí. Otázka, proč některé okresy řeší více případů než jiné, zůstává stále otevřená. Velký počet případů nemusí nutně znamenat, že domácí násilí v regionu představuje větší problém než v ostatních. Může dokládat větší zkušenosti policie při odhalování případů domácího násilí. Jinde může být pouze otázkou času, kdy případy „vyplavou na povrch“. Skutečnost, že v roce 2009 řešilo ze 7 obvodních oddělení okresu případy domácího násilí pouze oddělení Kaplice, je určitě zajímavá, ale bylo by předčasné z ní vyvozovat nějaké závěry. Podle slov policistů se případy objevují nárazově.

Na závěr bych ráda zmínila, že na konci roku 2009 Policie ČR se pokusila zavést nový způsob vedení statistických přehledů o případech vykazujících znaky domácího násilí. Už se nejedná o pouhý číselný přehled případů, které řešila jednotlivá obvodní oddělení. Nový systém bude zaznamenávat důležité údaje o incidentu (rozhodnutí o vykázání, opakovaném vykázání, počet vykázaných osob, počet ohrožených osob, právní kvalifikace jednání násilné osoby, forma násilí, užívání alkoholu osobou násilnou či ohroženou, přítomnost dětí v bytě, zda byly tyto děti svědky násilí a také zda byly v bytě při zásahu policie) a případné doručení úředního záznamu intervenčnímu centru, orgánu sociálně-právní ochrany dětí či soudu.

3.2.2. Intervenční centrum České Budějovice

Intervenční centra začala být v České republice zřizována v roce 2007. Jejich činnost je zakotvena v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Intervenční centra poskytují odbornou pomoc a podporu osobám ohroženým domácím násilím. Jejich služby mohou využít osoby starší 18 let (výjimečně od 16 let), které potřebují radu či pomoc v oblasti domácího násilí. V rámci České republiky funguje celkem 15 intervenčních center – 1 v každém kraji (pouze Moravskoslezský kraj má intervenční centra 2). V rámci Jihočeského kraje funguje Intervenční centrum při Diecézní charitě v Českých Budějovicích.

Intervenční centrum České Budějovice je specializovaným sociálním zařízením, jehož činnost je zaměřena na přechodnou odbornou pomoc a nehmotnou podporu (bezpečný prostor pro vyslechnutí, rada, podpora, provázení, sdílení) osobám ohroženým domácím násilím. Intervenční centrum usiluje o řešení krizové situace

*uživatele vzniklé na základě domácího násilí a o navrácení uživatele do běžného života.*⁴⁶

Intervenční centrum České Budějovice bylo zřízeno roku 2007 a jeho služby mohou využít:

- *osoby ohrožené domácím násilím v souvislosti s vykááním násilné osoby ze společného obydlí podle § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky*
- *osoby ohrožené domácím násilím a ostatní osoby, které přicházejí do Intervenčního centra na základě vlastního dobrovolného rozhodnutí.*⁴⁷

„Tab. 3: Počty klientů Intervenčního centra České Budějovice“⁴⁸

Počet klientů	2007	2008	2009
Jihočeský kraj celkem	150	187	213
Z okresu Český Krumlov	5	12	20

Z tabulky je jasně patrný každoroční nárůst uživatelů služeb Intervenčního centra jak v rámci celého Jihočeského kraje, tak i klientů z okresu Český Krumlov. Nemyslím si, že zvýšení počtu lidí, využívajících služeb Intervenčního centra, znamená nutně rozšiřování počtu případů domácího násilí. Podle mého názoru je to především z důvodu lepší informovanosti veřejnosti a také růst důvěry lidí v Intervenční centrum.

Intervenční centrum České Budějovice zveřejňuje podrobnější statistiky v rámci výročních zpráv, které jsou k dispozici na internetových stránkách.

Zákon⁴⁹ stanoví, že na základě vykáání ze společného obydlí je osobě ohrožené násilným chováním vykáané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykáání intervenčnímu centru.

Dle zmíněného zákona nabídne Intervenční centrum pomoc i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se o ohrožení osoby násilným chováním dozví.

⁴⁶ *Intervenční centrum: Základní informace* [online]. [cit. 10. listopadu 2009]. Dostupné z WWW: < <http://www.charitacb.cz/index.php?id=&site=stranky&kategorie=5>>.

⁴⁷ *Intervenční centrum: Základní informace* [online]. [cit. 10. listopadu 2009]. Dostupné z WWW: < <http://www.charitacb.cz/index.php?id=&site=stranky&kategorie=5>>.

⁴⁸ Materiály Intervenčního centra České Budějovice.

⁴⁹ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní, terénní nebo pobytové.

Zmíněný zákon také stanoví, že součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi subjekty zapojenými do pomoci ohroženým osobám.

Ve statistikách Intervenčního centra České Budějovice jsou také zveřejněny počty vykázaní z okresů Jihočeského kraje. V této souvislosti bych ráda upozornila, že tato čísla nemusejí vždy korespondovat s údaji Policie ČR. Intervenční centrum uvádí, že v roce 2009 poskytlo pomoc 5 klientům na základě vykázaní (vykázaní v okrese Český Krumlov). Ve statistikách Policie ČR jsou uvedeny ale pouze 4 případy vykazující znaky domácího násilí. K uplatnění vykázaní tedy mohlo dojít maximálně v těchto 4 případech.

Závěrem bych ráda poznamenala, že po provedení vykázaní zákon stanoví povinnost Policii ČR předat kontakt na ohroženou osobu příslušnému intervenčnímu centru. Zpětně ale tato povinnost nefunguje. Pracovníci intervenčního centra nehlásí Policii ČR, že se dozvěděli o případu domácího násilí, ať je jeho závažnost sebevětší. Pracovníci intervenčního centra se snaží přesvědčit osoby ohrožené domácím násilím, že pro ně existuje pomoc a cesta z násilí. Klienti intervenčního centra jsou nabádáni, aby kontaktovali policii, pokud dojde k dalšímu útoku na jejich osobu.

Dalším zajímavým poznatkem pro mě bylo, že intervenční centra vedou podrobné statistické přehledy o svých klientech, ale o konečném dořešení případu (podání žádosti o rozvod, podání trestního oznámení, návrat k násilnému partnerovi) nemají informace. Dozví se to pouze v případech, kdy je klienti sami zpětně informují či v případech, kdy klientovi poskytují i právní služby a poradenství.

3.2.3. Okresní soud Český Krumlov

Posledním a také fakultativním článkem interdisciplinární spolupráce je soud v případech, kdy na návrh ohrožené osoby rozhoduje o vydání předběžného opatření podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Podáním návrhu na vydání předběžného opatření v průběhu vykázaní se doba vykázaní prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.⁵⁰

Dle občanského soudního řádu⁵¹ je k rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření příslušný okresní soud, v jehož obvodu je nebo byl dům, byt, místnost nebo jiný prostor

⁵⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

společně obývaný s navrhovatelem. Soud vydává předběžné opatření v případech, je-li jednáním účastníka, proti kterému návrh směřuje, vážným způsobem ohrožen život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost. Předběžné opatření trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti. V odůvodněných případech může být toto opatření prodlouženo až na 1 rok. Předběžným opatřením je uloženo osobě, proti které návrh směřuje, zejména aby opustila společné obydlí, jeho bezprostřední okolí, aby se zdržela setkávání nebo nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele. Rozhodnutí soudu není podmíněno předchozím vykázáním.

Okresní soud v Českém Krumlově řešil v roce 2008 celkem 3 případy a v roce 2009 potom 2 případy návrhů na předběžné opatření.

Kazuistika uplatnění vykázání a vydání předběžného opatření:

Českokrumlovští kriminalisté obvinili muže z týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě. Obviněný ve společné domácnosti v bytě na Kaplicku se vzrůstající agresivitou týral, a to jak fyzicky, tak psychicky svou družku. Opakovaně jí slovně a fyzicky napadal, napadl i nezletilého syna, rozřezal sedací soupravu v bytě, rozházel v pokojích bytu oblečení, hračky, květiny a další věci. V brzkých ranních hodinách potom nutil poškozenou vše uklidit. Kromě toho kopáním poškodil vstupní dveře do bytu. Poškozená musela nakonec zavolat hlídku OOP Kaplice, která použila institutu vykázání. Soudce poté vydáním předběžného opatření mimo jiné uložil muži opustit byt po dobu 1 měsíce. Toto předběžné opatření bylo nakonec prodlouženo na šest měsíců. Vzhledem k tomu, že shora popsané jednání naplňuje znaky trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě byl muž po prošetření veškerých okolností případu z tohoto činu kriminalisty obviněn.⁵²

⁵¹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² *Týrání osoby* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW:

<<http://www.policie.cz/clanek/tyrani-osoby-640262.aspx>>.

3.3. Shrnutí

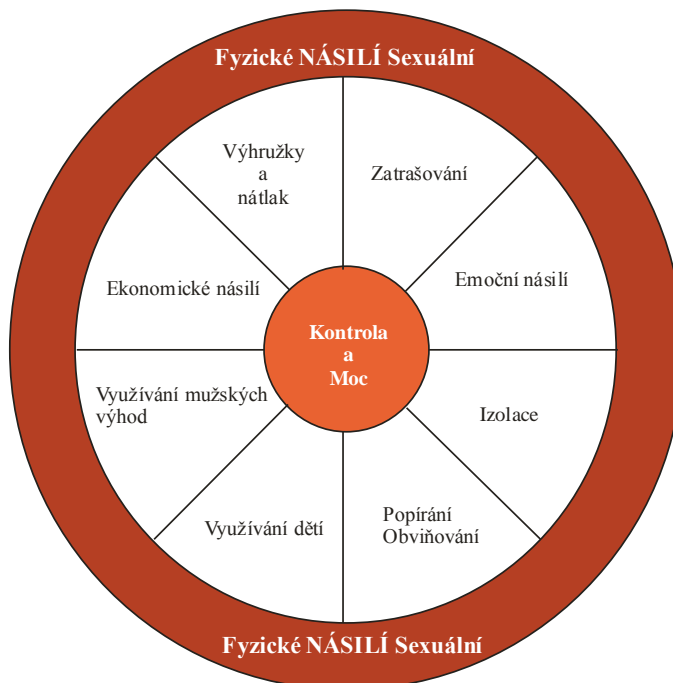
Zkušenosti a průzkumy prokázaly, že regionální sociálně-demografické aspekty mají vliv na chování obyvatelstva, pokud mluvíme o kriminalitě jako takové. Zůstává ale otázka, zda můžeme to samé říci i v případech domácího násilí. A je to opravdu možné? Statistické údaje Policie ČR a Okresního soudu v Českém Krumlově dokazují, že v posledních pár letech bylo řešeno jen velmi málo případů domácího násilí v tomto regionu. Oproti tomu Intervenční centrum České Budějovice zaznamenává každoroční nárůst počtu klientů, kteří vyhledali jejich pomoc. Problémem domácího násilí je jeho velká latence. Zkušenosti odborníků a profesionálů zastupujících orgány zapojené do interdisciplinární spolupráce přinesou nové poznatky a doufejme i doporučení, jak by mohl být stávající systém ještě zdokonalen.

4. Formy a projevy domácího násilí

V této části rozebereme jednotlivé formy a projevy domácího násilí doplněné o kazuistiku případů z okresu Český Krumlov. Na závěr se zmíním o stalkingu neboli pronásledování, protože je zde určitá souvislost s domácím násilím a v současné době je to problém, o kterém se také začíná hovořit.

Základními formami domácího násilí je: fyzické násilí, psychické neboli emocionální násilí, sexuální násilí, sociální násilí, ekonomické násilí. Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, z dílny feministického hnutí pochází všeobecně uznávaná teorie kola moci a kontroly, kterou si v této kapitole ukážeme a popíšeme jednotlivé formy násilí. Toto kolo znázorňuje nejčastější taktiky, které pachatelé domácího násilí používají k získání moci a kontroly nad druhým člověkem. V zesíleném obvodu kola jsou uvedeny druhy fyzického napadání. V jednotlivých výsečích jsou pak znázorněny další formy chování. Každý oddíl kola představuje jednu z taktik, vedoucích k moci a kontrole. Tento díl je symbolicky umístěn uprostřed kruhu.

„Obr. 2: Kolo moci a kontroly“⁵³

⁵³ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 35.

4.1. Charakteristika základních forem domácího násilí

a) Fyzické násilí:

Může mít podoby bití rukama nebo různými předměty, škrcení, strkání, kopání, tahání za vlasy, bodání, řezání, pálení, poutání. Fyzické násilí mívá různou intenzitu. Extrémním případem je vražda oběti. Konrád⁵⁴ dodává, že fyzické násilí zanechává obvykle na těle oběti a na místě činu stopy, které lze jednoznačně dokumentovat. Fyzické násilí pachatel používá buď tzv. bez příčiny, nebo jako sankci za nedodržení svých příkazů, zákazů nebo nesplnění požadavků. Vyjadřuje jím svoji fyzickou převahu nad slabším partnerem a prezentuje své nadřazené postavení.

b) Psychické / emoční násilí:

Zahrnuje zejména citové vydírání, osočování, ponižování, vyhrožování, různé zákazy a příkazy, sledování, ničení nebo zabavování věcí, k nimž má oběť citový vztah. Konrád⁵⁵ doplňuje, že v některých případech dává i drobné „odměny“ za přesné vykonání příkazů nebo za projevy jednoznačné podřízenosti pachateli. Autor říká, že metody, jak ovládnout jinou osobu, jsou založeny na systematickém a opakovaném způsobování psychického traumatu. Metody psychické kontroly a ovládnutí jsou zaměřeny na to, aby se oběti vštěpil pocit strachu, bezmoci a aby byl u oběti zničen pocit vlastního „já“. Konrád také upozorňuje na skutečnost, že psychické násilí nezanechává přímo patrné stopy, které by bylo možno dokumentovat. Proto bude v řadě případů potřeba vyžadovat znalecké posudky z oblasti soudní psychiatrie a psychologie.

Kazuistika (přechod z psychického na fyzické násilí):

Českokrumlovští policisté řešili případ muže, který ve společně obývaném bytě na Kapličku opakovaně napadal a psychicky i fyzicky týral svoji družku. Nejdříve ji nadával a později i fyzicky napadal. V jednom případě ji v bytě mokrým ručníkem opakovaně mlátil přes obličej a celé tělo. Napadání trvalo půl hodiny. Svým útokem své družce způsobil hematomy v obličeji. Při dalším útoku ji chytil oběma rukama a po nadávkách hodil na stěnu. Způsobil ji tak tržnou ránu na zátylku a hematom.

Několik dní poté družku opět napadl. Mlátil ji oběma rukama do hlavy a těla. Po pádu na zem do ní kopal. Po třech dnech ji v kuchyni po řadě nadávek zatlačil mezi jídelní a počítačový stůl a snažil se jí udeřit koštětem. Koště nakonec rozbil o podlahu,

⁵⁴ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 16.

⁵⁵ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 17.

*stejně jako židli, se kterou chtěl družku také udeřit. Svými opakovanými útoky způsobil poškozené fyzická zranění a psychické útrapy.*⁵⁶

c) Sexuální násilí:

Buskotte⁵⁷ vyjmenovává následující podoby sexuálního násilí: nucení k pohlavnímu styku, naléhání k různým sexuálním praktikám, které jsou oběti nepříjemné. Nucení sledovat pornofilmy, sexuální obtěžování, znásilnění či jakékoli zraňování. Vargová⁵⁸ doplňuje, že milostný akt po násilném incidentu vnáší do vztahu matoucí dynamiku. U některých žen úsilí o intimní styk po hádce probouzí naději, že se všechno změní. Autorka ale dodává, že mnohým ženám spíše intimní styk po násilném incidentu jen zvětšuje jejich ponížení. Milování s mužem, který je právě zbil, cítí jako znásilnění, jako pokus o úplné zničení jejich mysli a ducha. Agresor naopak může vnímat partnerčino svolení k pohlavnímu styku jako přijetí jeho určité nevyslovené omluvy.

d) Sociální násilí / Izolace:

Konrád⁵⁹ říká, že sociálním násilím lze rozumět úmyslné vyvolání sociální izolace oběti proti její vůli. Cílem je získání privilegia pachatele rozhodovat ve všech oblastech společného života. Tento druh násilí se prý realizuje zejména omezováním kontaktů nebo zákazy vytváření a udržování kontaktů s přáteli a příbuznými, oběť bývá neustále kontrolována a dotazována, s kým, kde, kdy a proč se setkala, s kým mluvila atp. Autor dodává, že v řadě případů do této skupiny násilí můžeme zahrnout zákazy být v zaměstnání. Sociální izolace oběti má dopad na její psychiku a může být příčinou závažných psychických traumat s trvalejšími následky. K dokázání sociálního násilí je třeba opatřit řadu svědeckých výpovědí, v některých případech i listinných důkazů a znaleckých posudků z oboru soudní psychiatrie a psychologie.

e) Ekonomické násilí:

Ekonomické násilí představuje především omezení možnosti disponovat finančními prostředky s cílem vytvoření často zdánlivé ekonomické závislosti oběti na pachateli. Ekonomické násilí má různé podoby, jakými může být neodůvodněné

⁵⁶ *Opakovaně týral svoji družku* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/opakovane-tyral-svoji-druzku.aspx>>.

⁵⁷ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno, 2008, s. 41.

⁵⁸ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 121.

⁵⁹ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 18.

omezování přístupu k majetku, neposkytování prostředků na společnou domácnost případně i na děti, blokování přístupu k prostředkům potřebných k zabezpečení základních životních potřeb, absolutní kontrola nad příjmy a výdaji oběti, zakazování chodit do zaměstnání, nucení k žebrotě, zatajování ekonomické situace pachatele a rodiny, nekontrolovatelné rozprodávání věcí, odpírání jídla, omezování stravy.⁶⁰

f) Zastrásování:

Vargová⁶¹ zastrásování vysvětluje jako snahu agresora vyvolat v oběti strach výhružnými pohledy, gesty, pohyby, zvýšeným hlasem, rozbíjením předmětů, ničením majetku, vyhrožováním zbraní, týráním zvířat. Když násilník používá výhružná gesta, připomíná tím moc, které v minulosti dosáhl násilím.

g) Výhružky a nátlak:

Vargová⁶² popisuje, že využitím této taktiky, dostává násilník ženu do strachu, že se stane něco hrozného, jestli neudělá, co chce on. Agresor partnerce vyhrožuje, že udělá něco, co ji citově zraní. Varuje ji, že jí ublíží, vezme jí děti, spáchá sebevraždu. Oběť je tímto způsobem teroru úplně ochromena a nemůže ze vztahu odejít, protože věří, že si ji násilník najde a ublíží jí.

Kazuistika:

Českokrumlovští kriminalisté řešili případ 26letého muže z Českého Krumlova. Podezřelý několikrát vyhrožoval zabitím 19leté ženě, se kterou žil ve společné domácnosti. V jednom případě vzal podezřelý kuchyňský nůž, který přiložil poškozené na krk a tuto nutil, aby si sedla v kuchyni ke stolu a dívala se na něj, jak bude jíst, což poškozená ze strachu udělala. V jiných případech zase mladý muž v době, kdy se poškozená koupala, vzal v koupelně elektrický fén na vlasy a poškozené vyhrožoval, že jí zabije, že jí fén hodí do vany.⁶³

⁶⁰ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 17-18.

⁶¹ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 121.

⁶² VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 124.

⁶³ *Vydírání a násilí* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/jihocesky/ceskykrumlov/59545.html>.

h) Popírání a obviňování:

Conway⁶⁴ vysvětluje, že tato taktika odráží agresorovu neschopnost nebo odmítání připustit si, jakou má jeho chování povahu a důsledky. Taktika bagatelizování, popírání a obviňování tvoří základ agresivního chování a dále ho posiluje. Násilný partner se snaží své jednání bagatelizovat, popřít nebo přenáší odpovědnost za své činy na něco nebo někoho jiného např. na oběť.

i) Využívání dětí:

Vargová⁶⁵ vysvětluje, že užitím této taktiky se násilník snaží v partnerce vyvolat pocity viny vůči dětem. Obviňuje ji, že je špatná matka. Pokud již žijí odděleně, využívá návštěv dětí jako způsobu, jak ji tyranizovat. Navádí děti proti ní a používá je k předávání vzkazů.

j) Využívání mužských privilegií:

Podstatou této taktiky je podle Vargové⁶⁶ skutečnost, že mnoho mužů si myslí, že mají výsadní právo rozhodovat o ostatních členech rodiny a dohlížet na ně. Žena a děti jsou tu od toho, aby muže poslouchaly a vyhověly mu. Partnerka tak postupně ztrácí důvěru ve vlastní schopnosti a tím spíše si netroufá muže opustit.

Kazuistika kombinace různých forem domácího násilí:

Muž z Českokrumlovska celá léta soustavně fyzicky napadal svou manželku a svou dceru, a to takovým způsobem, že je napadal údery dlaní, pěstí do těla a kopy. Tím jim způsobil zranění, která si vyžádala lékařské ošetření a dále je psychicky týral, a to takovým způsobem, že je zesměšňoval, ponižoval, urážel, nadával jim, omezoval je v rozhodování, zakazoval jim činnosti a styk s různými lidmi, dával jim příkazy, které musely splnit a vyhrožoval jim zabitím a likvidací.⁶⁷

⁶⁴ CONWAY, H. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Praha, 2007, s. 26 – 27.

⁶⁵ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 123.

⁶⁶ VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha, 2008, s. 123.

⁶⁷ *Týral rodinu* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/tyral-rodinu.aspx>>.

4.2. Stalking / Pronásledování („Ex-partner stalking“)

„Podstatou této podoby agrese je systematické (tj. opakující se a dlouhodobé) a excesivní (tj. z normy vybočující) obtěžování a pronásledování určité osoby nevyžádanými projevy zájmu či pozornosti.“⁶⁸

Čírtková⁶⁹ tvrdí, že současný zájem o fenomén pronásledování byl vyvolán skutečnými případy pronásledování prominentů, kteří trpěli pod nevyžádanou a obtěžující pozorností svých „obdivovatelů“. V poslední době se prý stalo zřejmé, že pronásledování se může týkat kohokoli. Dále vyjmenovává typické projevy stalkingu, mezi něž patří opakované kontaktování obětí pomocí dopisů, telefonátů, e-mailů či SMS. Pronásledovatelé se také mohou uchýlit k demonstrování své moci formou přímých a nepřímých výhrůžek, které u normální „rozumné osoby vyvolávají oprávněný strach a obavy. Není výjimkou, že pronásledovatelé ničí majetek oběti (propíchnutí pneumatik, poškození vozidla).

Buskotte⁷⁰ doplňuje, že konstantní a vytrvalé obtěžování vede u obětí k určitému neklidu, napjatosti a psychosomatickým potížím (nemohou v noci klidně spát, mají žaludeční potíže, trpí nočními můrami nebo depresemi). Autorka dále dodává, že ke zdravotním problémům se časem přidávají sociální a finanční problémy. Navíc jsou podle ní oběti nezdědka nuceny změnit od základů svůj život a životní styl. Pořídí si nové telefonní číslo, přestěhují se do jiného bytu, někdy dokonce do jiného města. Tím si v podstatě velmi zkomplikují život, aniž by se jakkoli sami provinili.

Čírtková⁷¹ uvádí, že ex-partner stalking zahrnuje až 50 % všech případů pronásledování. V průměru jsou prý bývalí partneři více násilní než neznámí pronásledovatelé nebo stalkeri, které oběť sice zná, ale neměla s nimi intimní vztah. Dále upozorňuje, že zde existuje velká pravděpodobnost, že pronásledovatel se zátěží domácího násilí přejde od čistě psychického teroru (telefonování, mailování, postávání v blízkosti oběti, slídění) k fyzickému násilí, které obvykle graduje. Zpočátku se může projevovat poškozováním věcí, které patří oběti. V další fázi už může dojít k napadení samotné oběti. Extrémní variantou je vražda.

⁶⁸ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 116.

⁶⁹ ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 116.

⁷⁰ BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno, 2008 s. 46 – 53.

⁷¹ ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 48 – 49.

Čírtková⁷² rovněž vysvětluje, že k typickým společným projevům domácího násilí a ex-partner stalkingu patří kontrola pronásledované oběti, úzkostná vazba na pronásledovanou osobu, vztek, žárlivost, důkazy „lásky“ (pronásledovatel vyžaduje důkazy lásky, dává dárky jako důkazy svého citu). Mezi další taktiky, které pronásledovatel používá, můžeme zařadit zastrašování, nebezpečné vyhrožování a izolace oběti. Nezřídka se pronásledovatel uchyluje k užití fyzického a sexuálního násilí, po kterém následuje falešné usmiřování.

Autorka zde také uvádí, že podle některých autorů vzniká ex-partner stalking jako reakce násilníka na pokus oběti o vystoupení ze vztahu. Jiní autoři ho považují za osobitou formu partnerského násilí, která je asociována pouze s některými (nejtěžšími) vzorci domácích represí. Podle Čírtkové tedy vyvstává otázka, zda-li je možné stalking, který je pokračováním domácího násilí v jiné kvalitě, předvídat již v době, kdy oběť uvažuje – i pod vlivem intervenčního centra – o ukončení vztahu.

Od 1. ledna 2010 zavádí zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v § 354 novou skutkovou podstatu trestného činu „nebezpečné pronásledování“.⁷³

4.3. Shrnutí

Tato část bakalářské práce měla spíše rozšířit naše poznatky o domácím násilí a ukázat, jak široké spektrum taktik může násilná osoba využívat a kombinovat. Jak bylo řečeno hned v úvodu, paleta těchto taktik vedoucích k získání absolutní kontroly a moci nad obětí je rozmanitá a postupem času se značně rozšiřuje. U základních forem násilí je nastíněna složitost jejího pozdějšího dokazování při vyšetřování. Pokud to bylo možné, jednotlivé formy násilí byly doplněny kazuistikami konkrétních případů, ke kterým došlo na okrese Český Krumlov a byla k nim přivolána policie. V závěru ve stručnosti popisují problematiku ex-partner stalkingu, který může být v některých případech jakýmsi pokračováním domácího násilí. I nebezpečné pronásledování bylo zahrnuto jako nová skutková podstata trestného činu v novele zákona č. 40/2010 Sb., trestní zákoník.

⁷² ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha, 2008, s. 49 – 50.

⁷³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

5. Možnosti řešení domácího násilí

V poslední části bakalářské práce shrneme, jaké jsou možnosti řešení domácího násilí. Pohled na problematiku domácího násilí prošel určitým vývojem. Zpočátku byl tento problém považován za soukromou věc, do které stát nemá právo v žádném případě zasahovat. V průběhu let si ale i samotná veřejnost začala uvědomovat nebezpečnost domácího násilí a přiklonila se k názoru, že společnost by neměla tento problém tolerovat a stát by s ním měl začít něco dělat.

5.1. Preventivní řešení

Podle slov policie⁷⁴ je v současné době při řešení případů domácího násilí uplatňován **preventivní přístup**. Jeho cílem není primárně stíhat a trestat násilné osoby, nýbrž pomoci ohroženým osobám zastavit násilné incidenty včas a účinným zásahem zvnějšku. Tento typ je považován za nejvhodnějším typem reakce na domácí násilí a je doporučován OSN, a poslanci Evropského parlamentu pro svoji komplexnost, účinnost a finanční nenáročnost.

Preventivním přístupem se míní především uplatnění institutu vykázání, předběžného opatření a interdisciplinární spolupráce mezi všemi subjekty, které pomáhají ohroženým osobám. Nicméně je nezbytné znovu zopakovat, že vykázání je preventivním opatřením a nenahrazuje sankci.

„Vykázání je opatření netrestního charakteru, které je preventivní reakcí na nebezpečné chování násilné osoby z hlediska rizika hrozby budoucích útoků. Nenahrazuje sankci za chování násilné osoby.“⁷⁵

Užitím vykázání je oběti dán prostor, aby si svoji situaci důkladně promyslela a rozhodla se, jak bude dále postupovat. Má možnost se poradit s odborníky, kteří s ní proberou všechna pozitiva a negativa nabízených řešení.

Oběť může v době, po níž vykázání trvá, podat návrh k civilnímu soudu na vydání předběžného opatření, ve kterém soud může násilné osobě uložit, aby opustila společné obydlí, a aby se zdržela jakéhokoliv kontaktování ohrožené osoby. Maximální délka trvání předběžného opatření je však 1 rok. V rámci občanskoprávního řízení může

⁷⁴ PROKŮPKOVÁ, A. *Policie ČR, IC (OSPOD), soudy – tři pilíře pro realizaci pomoci obětem DN* [online]. [cit. 15. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/galerie-soubory-tri-pilire.aspx>>.

⁷⁵ ZPPP č. 200/2008, o provádění vykázání.

ohrožená osoba řešit i další otázky, týkající se společného života s násilnou osobou. Může podat návrh na rozvod manželství, úpravu styku s nezletilými dětmi apod. Kdykoli se může osoba ohrožená domácím násilím obrátit na intervenční centrum, kde jí bude poskytnuto náležité poradenství.

V rámci preventivního přístupu dodejme ještě pořádání školení intervenčními centry pro odborníky různých profesí (např. doktoři, zdravotní sestry, úředníci). Cílem těchto školení je zmíněným odborníkům přiblížit problematiku domácího násilí tak, aby byli schopni rozeznat potenciální oběť domácího násilí. I Policie České republiky organizuje různé preventivní akce zaměřené na děti základních a středních škol.

A v neposlední řadě zůstává nezaměnitelná funkce rodiny a její vliv na výchovu dětí, které v ní vyrůstají a berou si z ní naučené chování do vlastního dospělého života. V určitém věku pak přebírá část rodičovských funkcí škola, která doplňuje a rozšiřuje již naučené vzorce chování.

5.2. Represivní řešení

Přestože se v současné době hovoří hlavně o preventivním přístupu, který má zastavit aktuální násilí a dát oběti prostor rozmyslet si, jaké budou její další kroky, neměli bychom zapomínat, že v určitých případech je nutné uplatnit vůči pachatelům domácího násilí represivní přístup. A to zejména tehdy, dopustil-li se na osobě ohrožené trestného činu. Úkolem represivního přístupu je pak potrestání takového pachatele.

5.2.1. Trestná činnost spojená s domácím násilím

Konrád⁷⁶ upozorňuje, že trestná činnost spojená s domácím násilím tvoří z pohledu trestního práva hmotného nehomogenní skupinu, neboť protiprávní jednání pachatelů naplňují skutkové podstaty různých trestných činů. Autor dále dodává, že jednotícím znakem těchto trestných činů jsou zvláštnosti forem a způsobu páchaní trestné činnosti. Považuje za ně především násilí různého charakteru a intenzity, páchané v soukromí proti osobě blízké nebo osobě svěřené do výchovy či péče.

Mezi trestné činy páchané v souvislosti s domácím násilím (podle trestního zákona platného do 31. prosince 2009) můžeme podle Konráda zařadit:

- Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 196 odst. 1
- Týrání svěřené osoby podle § 215

⁷⁶ KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha, 2007, s. 10.

- Týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a
- Vražda podle § 219
- Ublížení na zdraví podle § 221 nebo § 222
- Omezování osobní svobody podle § 231
- Vydírání podle § 235
- Útisk podle § 237
- Znásilnění podle § 241
- Pohlavní zneužívání podle § 242 odst. 2 nebo podle § 243

Kazuistika:

Českokrumlovští kriminalisté obvinili z trestného činu násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci dvaadvacetiletého mladíka z Kaplicka. Obviněný v červenci 2009 v garáži u domu, za přítomnosti své matky, vběhl z verandy domu a fyzicky napadl svého otce. Škrtil jej, pral se s ním na zemi a pokoušel se do něj kopat. Tímto mu způsobil zranění s dobou léčení přesahující čtyři týdny. Podobné jednání se v rodině opakovalo již od roku 2007. Mladík za přítomnosti rodinných příslušníků, v intervalech několikrát týdně, slovně vyhrožoval otci a matce zabitím a zničením majetku.

Při posledním incidentu v kuchyni domu v několika případech vyhrožoval zabitím, vyvražděním celé rodiny a podpálením domu oběma svým rodičům, přičemž po celou dobu držel v ruce kuchyňský nůž, se kterým při vyhrůžkách zabitím šermoval. Následně, když otec telefonoval, ho obviněný sedícího v křesle několikrát udeřil pěstí do obličeje, čímž mu způsobil drobné zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření v Nemocnici v Českém Krumlově. Uvedené jednání obviněného u poškozených vedlo k obavám nejenom o jejich život a zdraví, ale i o život a zdraví jejich druhého syna a nahlásili incident policistům.⁷⁷

⁷⁷ *Agresivní syn byl obviněn* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/agresivni-syn-byl-obvinen.aspx>>.

5.2.2. Trestní řízení soudní

Případy domácího násilí mohou mít soudní pokračování tehdy, byl-li na osobě ohrožené spáchán trestný čin. V rámci trestního řízení pak soud rozhoduje o vzetí do vazby násilné osoby, vině, trestu a výkonu trestu.⁷⁸

V následujících statistikách bylo použito informací Okresního soudu v Českém Krumlově. Jsou uváděna pouze trestní řízení podle § 215 „týrání svěřené osoby“ a § 215a „týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“ trestního zákona účinného do 31. prosince 2009, ze kterých jasně vyplývá, že se jedná o případ domácího násilí. Jak bylo naznačeno výše, domácí násilí se může ukrývat ve skutkových podstatách jiných trestných činů a těžko se dohledává.

a) Podané žaloby ze spáchání trestného činu „týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“

V roce 2005 proběhlo soudní řízení ve dvou případech. V prvním případě byl trestný čin překvalifikován na přešupek a ve druhém případě byl obžalovaný zproštěn viny.

V roce 2006 řešil Okresní soud v Českém Krumlově také 2 případy podezření ze spáchání trestného činu týrání osoby žijící ve společné domácnosti. V prvním případě byl obžalovanému uložen trest odnětí svobody na 1 rok s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 2,5 roku. Současně mu bylo nařízeno psychiatrické léčení závislosti na alkoholu. V druhém projednávaném řízení byl obžalovaný uznán vinným z trestného činu „týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“ a byl mu uložen trest odnětí svobody na 2 roky s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 3,5 roku.

V roce 2007 byl projednáván před soudem pouze jeden případ, obžalovaný byl odsouzen a byl potrestán odnětím svobody na 3 roky s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 4 roky.

V roce 2009 byly podány k Okresnímu soudu celkem 4 žaloby. V jednom případě byl obžalovaný zproštěn viny, z důvodu nedostatku důkazů. Poškozená podala trestní oznámení, ale nevypovídala a jiný důkaz nebyl k dispozici, protože nikdy nešla k lékaři. Další obžalovaný si odnesl nepodmíněný trest odnětí svobody na 4 roky.

⁷⁸ VOŇKOVÁ, J., et al. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. Praha, 2007, s. 43.

Současně mu bylo nařízeno ochranné léčení psychiatrické v ambulantní formě. Tento rozsudek ještě nenabyl právní moci. V jiném případě byl obžalovaný taktéž odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 4 roky. Ponechal si lhůtu na podání odvolání.

Kazuistika:

Okresní soud v Českém Krumlově řešil případ mladého muže, který měl téměř dva roky fyzicky, psychicky i sexuálně týrat svoji přítelkyni. Podle jejich výpovědí na policii, ji měl soustavně fyzicky napadat a to takovým způsobem, že jí bil násadou od kostěte do té doby, než toto kostě zlomil, dále do ní měl kopat, bít pěstí do obličeje i po celém těle. Dále ji měl švihat ocelovým lankem do rozkroku. Zpočátku byla žena během napadání oblečená, později ji obžalovaný nutil se svléknout do naha. Po skončení násilí ji často v domě zamkl a odešel.

Svým jednáním jí muž způsobil vážná zranění, kvůli kterým musela být hospitalizována v nemocnici. Po zraněních ženě zůstanou trvalé následky.

Podle výpovědí obžalovaného si svá zranění vymyslela, nebo si je způsobil sama. Žena sama před soudem nakonec odmítla vypovídat. V jediné výpovědi před zahájením soudního řízení, která se dala pro toto řízení použít, uvedla, že si všechno vymyslela.

Jen díky fotodokumentaci způsobených zranění a výpovědí znalců z oboru psychologie, psychiatrie a traumatologie se podařilo obžalovaného odsoudit. K odsouzení došlo hlavně proto, že ze znaleckých posudků a vyšetření byla zjištěna porucha osobnosti obžalovaného muže (impulzivita a snížení ovládacích schopností), která je trvalého rázu a žádná léčba ji neovlivní. Existuje možnost užívat léky na snížení impulzivity a agresivity. Tato léčba ale předpokládá spolupráci. V případě obžalovaného byla zmíněna i role jeho rodiny, která byla podle odborníků insuficientní. Muž byl zvyklí vidět řešení problémů za pomoci násilí. Na druhou stranu ze znaleckých posudků vyplynulo, že také osoba poškozené byla emočně nezralá a svými charakterovými a psychickými vlastnostmi byla „předurčena“ k pozici oběti. Tato skutečnost ale v žádném případě neznamená, že by za násilné jednání partnera nesla odpovědnost. Vykazovala znaky syndromu týrané ženy a naučené bezmoci, např. měnila své výpovědi, tvrdila, že si násilí zaslouží, opakovaně od obžalovaného odcházela a zase se k němu vracela. Nakonec soudní znalec z oboru traumatologie potvrdil, že si zranění, která utrpěla, v žádném případě nemohla způsobit sama a některá zranění mohla být způsobena pouze opakovanými údery do stejných míst.

b) Podané žaloby ze spáchání trestného činu „týrání svěřené osoby“

Oběťmi domácího násilí mohou být i nezletilé děti. Trestnému činu „týrání svěřené osoby“ je vystaveno každé dítě, které je přítomno domácímu násilí. Jedná se o tzv. psychické týrání.

V roce 2003 posuzoval Okresní soud v Českém Krumlově 2 žaloby. V prvním případě byl obžalovaný odsouzen k odnětí svobody na 14 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 3 roky. Druhý případ skončil odsouzením obžalované osoby, které soud uložil trest odnětí svobody na 10 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 3 roky.

V roce 2004 byl řešen případ, na jehož konci byl obžalovaný zproštěn viny.

V roce 2006 byly podány 2 obžaloby. První obžalovaný byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 21 měsíců. V druhém případě se jednalo o žalobu páru, kdy muži byl uložen trest odnětí svobody na 18 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 4 roky. Žena byla odsouzena k trestu odnětí svobody na 6 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu se zkušební dobou na 2 roky.

V roce 2007 byl zproštěn viny muž, který měl podle obžaloby nadměrně fyzicky trestat (např. bitím do hlavy) a vulgárně nadávat dítěti své družky. V druhém případě byl odsouzen muž, který každý den bil (např. pěstmi do hlavy) a nadával dceři svojí družky. Dále do ní strkal a kopal. Vyčítal a zakazoval jí jídlo. Obžalovanému byl udělen trest odnětí svobody na 3 roky s podmíněným odkladem výkonu trestu na 5 let. Současně byl nařízen soudní dohled.

5.3. Shrnutí

Úkolem poslední části této bakalářské práce bylo shrnout možnosti řešení případů domácího násilí. Jak bylo zmíněno, v současné době se Česká republika přiklání k preventivnímu způsobu řešení, jež si klade za cíl zastavit násilné jednání a pomoci ohroženým osobám navrátit se k běžnému způsobu života. K preventivnímu způsobu řešení se přistupuje i z toho důvodu, že velice často samy oběti chtějí pomoci pouze stopnout násilí. Nevolají po trestání násilného partnera. Pokud ovšem dojde ke spáchání trestného činu, měl by být pachatel potrestán. Největším problémem soudního řízení pak bývá zpravidla právě neochota či strach oběti vypovídat proti svému partnerovi. Jestliže není k dispozici další přesvědčivý důkaz, je jen velice malá šance na odsouzení pachatele. Jak bylo zmíněno již v předešlých kapitolách, typické

pro oběti domácího násilí je zastírání faktu, že k násilí dochází. Berou zpět trestní oznámení, mění své výpovědi, u lékaře udávají jiné důvody svých zranění.

Ještě bych ráda doplnila, že současný systém ochrany před domácím násilím věnuje pozornost především obětem domácího násilí. Po celé České republice byla zřízena intervenční či krizová centra a poradny, azylové domy a telefonní linky, na které se ohrožené osoby mohou obrátit se žádostí o odbornou pomoc a radu. Podobný systém nefunguje pro pachatele, kteří se o sebe musejí postarat sami. V případě jejich vykázání, jim policie předá kontakty na různé ubytovací služby, kde můžou po dobu trvání vykázání dočasně bydlet. Zůstává ale pouze na jejich rozhodnutí, zda vyhledají odbornou pomoc. Přesto si myslím, že by bylo dobré vytvořit určitý systém práce s těmito násilnými osobami, které mohou mít další problémy jako alkohol, drogy, problémy s agresivitou. Vykázáním se tyto problémy mohou ještě více prohloubit a pachatel domácího násilí tak může být nebezpečný nejen ostatním lidem, ale i sám sobě. Odborná práce s těmito osobami by mohla přinést nové poznatky o problematice domácího násilí, které by pomohly najít nové způsoby efektivní ochrany před domácím násilím.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit výskyt domácího násilí na okrese Český Krumlov a přinést konkrétní výsledky činnosti subjektů zapojených do pomoci obětem.

Mezníkem pro řešení případů domácího násilí byl rok 2004, kdy byla zavedena skutková podstata trestného činu „týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě“. Hlavní změnu v řešení této problematiky přinesl zákon č. 135/2006 Sb., který přinesl nové prostředky a oprávnění Policie ČR a následnou spolupráci s intervenčním centrem a justicí.

Okresní ředitelství Policie ČR Český Krumlov vykazuje nízký počet případů se znaky domácího násilí. Ve statistikách jsou ovšem uvedeny pouze případy, kdy oběti měly dostatek odvahy a násilný incident nahlásily policii. Je možná jen otázkou času, kdy se k nim přidají další. Nízký počet vyšetřovaných případů ovšem nesvědčí o tom, že problém domácího násilí se tomuto regionu vyhýbá. Domácí násilí se výrazně odlišuje od ostatních protiprávních jednání. Z toho důvodu procházejí policisté speciálním školením, aby se naučili, jak postupovat při prošetřování incidentů a hlavně, jak rozpoznat domácí násilí od běžné rodinné hádky. Rozpoznání domácího násilí a následné rozhodnutí o vykazání vyžaduje praxi a zkušenosti. Nesporně je také důležité zvýšit respekt občanů k policii a dát obětem jasně najevo, že policie stojí na jejich straně.

Oproti policii, Intervenční centrum České Budějovice vykazuje každoroční nárůst počtu klientů, kteří využili jeho pomoci. Zvyšuje se jak počet uživatelů z Jihočeského kraje celkově, tak i z okresu Český Krumlov pozorujeme rok od roku vyšší počty uživatelů. Důvodem takového nárůstu pravděpodobně není zvyšující se počet obětí domácího násilí. Zastávám názor, že hlavním důvodem je lepší informovanost veřejnosti o možnosti využít nabízených odborných služeb a rostoucí důvěra lidí v tuto organizaci. Myslím, že pro mnoho osob ohrožených domácím násilím je nesmírně důležité vědět, že se mají na koho obrátit a ze svých problémů se „vypovídat“ a nikdo jim nebude nic vyčítat a předčasně soudit.

Okresní soud Český Krumlov rozhoduje v civilním řízení o předběžných opatřeních (případně návrhu na rozvod manželství apod.) a pokud dojde ke spáchání trestného činu, pak je příslušný k rozhodnutí o vině a trestu pachatele. V obou případech rozhodoval okresní soud jen několikrát ročně, někdy vůbec. Uváděné případy znovu dokazují problematičnost domácího násilí, kdy oběti mnohokrát podají trestní oznámení, ale v momentě, kdy se celý případ dostane k soudu, odmítnou vypovídat. Často se pak stává, že obžalovaný je zproštěn viny, protože neexistují žádné další

usvědčující důkazy. V jiných případech bývá rozhodnuto na základě znaleckých posudků. Ve většině případů Okresní soud v Českém Krumlově uložil podmíněný trest odnětí svobody, někdy doplněný o protialkoholní léčení. Nicméně zastávám názor, že pro oběti může být povzbuzující vidět, že pachatel byl potrestán. Zároveň tato skutečnost může působit preventivně na ostatní pachatele domácího násilí a odradit je od dalšího násilného jednání.

Popsaný přístup funguje poměrně krátkou dobu a bude tak určitě zajímavé sledovat, jak se situace na okrese Český Krumlov bude dále vyvíjet. Systém řešení ještě nemá konečnou podobu a zkušenosti odborníků a profesionálních pracovníků, kteří musejí řešit případy domácího násilí, ho svými připomínkami a novými poznatky mohou ještě dále vylepšit.

Problém řešení domácího násilí ovšem neleží „na bedrech“ pouze těchto tří subjektů, ale zahrnuje i ostatní odborníky (lékaře, právníky, učitele atp.) a širokou veřejnost. Jako důležitou prevenci domácího násilí jmenujme i funkci rodiny při výchově dětí, školní zařízení a volnočasové kroužky. Prevence domácího násilí začíná od útlého dětství, kdy si dítě osvojuje správné vzorce chování. Stává se proto zodpovědností každého z nás.

Na úplný závěr bych ráda poznamenala, že zpracovávání této bakalářské práce pro mě neznamenalo pouze studium a zpracování veškerého dostupného materiálu, ale přineslo mi i důležitou osobní zkušenost. V průběhu psaní této práce a po prostudování literatury, jsem nabyla pocitu, že o problematice domácího násilí mám celkem slušný přehled. Svůj názor jsem ale změnila ve chvíli, kdy jsem byla u soudního řízení, ve kterém byl obžalován muž z týrání své přítelkyně. Ihned od zahájení hlavního líčení jsem byla přesvědčená o tom, že se o případ domácího násilí skutečně jedná. Avšak v momentě, kdy žena odmítla vypovídat a nechtěla se líčení dále účastnit, jsem své přesvědčení ztratila. V průběhu líčení i po vyslechnutí obžalovaného muže jsem si nebyla jistá, na čí straně je pravda a chvílemi jsem si skutečně myslela, že celé obvinění bylo smyšlené. Najednou mi byly veškeré poučky a načerpané znalosti takřkajíc k ničemu. Až svědectví znalců nejen mě, ale i senát soudu, přesvědčila o vině obžalovaného. Z toho jsem pochopila, jak těžké je rozeznat případ domácího násilí, přestože se všechno zdá být na první pohled zřejmé.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BEDNÁŘOVÁ, Z., et al. *Domácí násilí : zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha : Acorus, 2009. 92 s. ISBN 978-80-254-5422-0.
2. BUSKOTTE, A. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
3. CONWAY, H. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. Přel. J. Mandelíková. 1. vyd. Praha : Albatros, 2007. 158 s. ISBN 978-80-00-01550-7.
4. ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2008. 150s. ISBN 978-80-247-2207-8.
5. ČÍRTKOVÁ, L., et al. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha : Grada, 2007, 191 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
6. KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika vyšetřování trestných činů souvisejících s domácím násilím*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2007. 60 s. ISBN 978-80-7251-241-6.
7. KULÍŠKOVÁ, K. *K problematice obětí trestných činů a k výsledkům výzkumu obětí v České republice : sborník příspěvků z konference*. Vyd. 1. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci : Bílý kruh bezpečí, 1999. 63 s. ISBN 80-86008-57-6.
8. Materiály Policie
9. Materiály Intervenčního centra České Budějovice
10. Materiály Okresního soudu Český Krumlov
11. MUSIL, J. *Sociologie soudobého města*. Vyd. 1. Praha : Svoboda, 1967. 320 s.
12. ŠEDIVÁ, M. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni : model Bílého kruhu bezpečí ověřený pilotním projektem v Ostravě v letech 2003-2004*. Praha : Bílý kruh bezpečí, 2005. 47 s. ISBN 80-239-5441-5.
13. ŠEDIVÁ, M., et al. *Metodický rámec interdisciplinární spolupráce na místní úrovni při řešení případů domácího násilí*. V Praze : Bílý kruh bezpečí, 2007. 54 s. ISBN 978-80-239-9449-0.
14. VARGOVÁ, B. *Partnerské násilí*. Praha : Linde, 2008. 159 s. ISBN 978-80-86131-76-4.

15. VESELÁ, J. *Sociologie obcí a regionů*. Vyd. 1. Pardubice : Univerzita Pardubice, 1998. 77 s. ISBN 80-7194-129-8.
16. VOŇKOVÁ, J., et al. *Metodický rámec práce intervenčních center a podpora jejich vzniku*. V Praze : Bílý kruh bezpečí, 2007. 87 s. ISBN 978-80-239-9448-3.
17. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
18. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
19. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
20. Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.
21. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.
22. Závazný pokyn policejního prezidenta č. 200/2008, o provádění vykázání.

Elektronické zdroje

1. *Agresivní syn byl obviněn* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/agresivni-syn-byl-obvinen.aspx>>.
2. *Charakteristika okresu Český Krumlov* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z WWW: <http://www2.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_ck>.
3. *Intervenční centrum: Základní informace* [online]. [cit. 10. listopadu 2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.charitacb.cz/index.php?id=&site=stranky&kategorie=5>>.
4. *Koncepce prevence kriminality Jihočeského kraje 2009 - 2011* [online]. [cit. 12. ledna 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/mvcren/docDetail.aspx?docid=9923&docType=&chnum=8>>.
5. *Opakovaně týral svoji družku* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/opakovane-tyral-svoji-druzku.aspx>>.
6. PROKŮPKOVÁ, A. *Policie ČR, IC (OSPOD), soudy – tři pilíře pro realizaci pomoci obětem DN* [online]. [cit. 15. února 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/galerie-soubory-tri-pilire.aspx>>.
7. *Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Jihočeského kraje 2000-2005* [online]. [cit. 12. prosince 2009]. Dostupné z WWW: <<http://www.cbudejovice.czso.cz/x/edicniplan.nsf/p/13-3106-06>> .

8. *Sociálně-ekonomický profil Jihočeského kraje* [online]. [cit. 12. prosince 2009].
Dostupné z WWW:
<http://partnerstvi.kraj-jihocesky.cz/storage/1205229740_sb_soc-eko-prof_01_zakl-charakt-jk.pdf>.
9. *Statistická ročenka Jihočeského kraje 2009* [online]. [cit. 12. prosince 2009].
Dostupné z WWW:
<[http://www2.czso.cz/xediciplan.nsf/t/7F004B1434/\\$File/31101109.pdf/](http://www2.czso.cz/xediciplan.nsf/t/7F004B1434/$File/31101109.pdf/)>.
10. *Týral rodinu* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW:
<<http://www.policie.cz/clanek/tyral-rodinu.aspx>>.
11. *Vydírání a násilí* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/jihocesky/ceskykrumlov/59545.html>.
12. *Ženy našly odvahu postavit se mužům* [online]. [cit. 23. února 2010]. Dostupné z WWW:
<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/policie/jihocesky/ceskykrumlov/10089.html>.

ABSTRAKT

Císařová, M. Domácí násilí na okrese Český Krumlov : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 56 s. Vedoucí bakalářské práce prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Klíčová slova: domácí násilí, typické znaky, příčiny, formy, oběti, pachatelé, Policie ČR, Intervenční centrum České Budějovice, Okresní soud Český Krumlov, vykázaní, prevence, represe.

Tato bakalářská práce pojednává o domácím násilí na okrese Český Krumlov. Jejím cílem bylo zjistit výskyt domácího násilí v tomto okrese. Seznamuje se základními pojmy souvisejícími s problematikou domácího násilí. Práce popisuje typické znaky, právní úpravu a základní formy domácího násilí. Pokud možno, uvádí příklady jednotlivých forem z okresu Český Krumlov. Tato bakalářská práce vysvětluje specifické chování obětí i pachatelů a pokouší se vysvětlit zvláštnosti jejich vzájemného vztahu. Práce podává charakteristiku okresu Český Krumlov a stručný popis změn ve společnosti. Nastihuje pohled veřejnosti na příčiny domácího násilí a porovnává je s názory odborníků. Bakalářská práce hovoří o možnostech řešení případů domácího násilí prevencí a represí s odkazy na skutečné případy.

ABSTRACT

Císařová, M. Domestic Violence in the Český Krumlov District : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 56 p. Supervisor: prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Key words: domestic violence, typical features, causes, forms, victims, offenders, Police ČR, Intervention centre České Budějovice, District court Český Krumlov, expulsion, prevention, repression.

This bachelor thesis deals with domestic violence in The Český Krumlov District. The aim of this bachelor thesis was to investigate the appearance of domestic violence in this district. It introduces basic terms related to the problem of domestic violence. The thesis describes typical features, the legal regulation and basic forms of domestic violence. Where possible, each form is illustrated with concrete examples from The Český Krumlov District. This bachelor thesis explains the specific behavior of both the domestic violence victims and the offenders and tries to describe the special relationship between them. The document gives the characteristics of The Český Krumlov District and brief description of the changes in society. It outlines the public views on the causes of domestic violence and compares that to opinions of experts and specialists. The bachelor thesis discusses the possibilities of solving domestic violence cases by prevention and repression with references to actual cases.